BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1971 Warszawa, dnia 6 lipca 1971 r. Nr 7

SPIS TREŚCI

Dział A

Dział B

DZIAŁ A

47

UCHWAŁA
XXII PLENUM CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 28 czerwca 1971 r.

w sprawie zadań związków zawodowych w dziedzinie poprawy warunków pracy, bytu i wypoczynku

1. Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych zatwierdza przedstawioną przez Przewodniczącego CRZZ Towarzysza Władysława Kruczka ocenę pracy Związków Zawodowych i doręczone członkom Plenum sprawozdanie z działalności związków zawodowych w I półroczu 1971 roku. Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych zobowiązuje wszystkie instancje i ogniwa związkowe do:

- konsekwentnej realizacji postulatów pracowniczych w zakresie poprawy bytu i warunków życia ludzi pracy, a także egzekwowania obowiązków administracji w tej dziedzinie,
- zwiększenia efektywnego udziału w procesie planowania i realizacji zadań gospodarczych ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju produkcji rynkowej i eksportowej, rozwoju usług, wykorzystania rezerw produkcyjnych oraz wzrostu wydajności i dyscypliny pracy,
- umocnienia funkcji kontrolnych samorządu robotniczego,
- koncentracji wysiłków na rzecz stałej poprawy działalności socjalnej, zmierzającej do rozszerzenia zakresu świadczeń socjalnych, poprawy sytuacji mieszkaniowej oraz rozwoju oświaty, kultury i wypoczynku,
- zwiększenia troski o poprawę warunków, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony zdrowia załóg pracowniczych,
- wzmożenia pracy ideowo-wychowawczej w kierunku kształtowania zaangażowanych postaw społecznych i zawodowych.

2. Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych po wysłuchaniu sprawozdania z działalności Komisji d/s uproszczenia struktury organizacyjnej, powołanej na XXI Plenum CRZZ i zawartych w doręczonych członkom CRZZ materiałach propozycjach aprobuje kierunki prac Komisji nad zmianą struktury organizacyjnej, określeniem zadań i kompetencji instancji i ogniw związkowych, zmianą stylu i metod pracy oraz ustaleniem nowych zasad podziału składki związkowej.

Równocześnie Plenum CRZZ widzi konieczność przyspieszenia w zarządach głównych i WKZZ prac w zakresie wprowadzenia zmian strukturalno-organizacyjnych. W związku z tym Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych zobowiązuje zarządy główne i WKZZ do odbycia we wrześniu br. plenarnych posiedzeń, na których zostanie dokonana ocena realizacji uchwał XXI i XXII Plenum CRZZ i przyjęty program zwłaszcza w zakresie pogłębienia demokratyzacji życia wewnątrzzwiązkowego, doskonalenia form i metod pracy ogniw związkowych, zmian strukturalnych, zmniejszenia zatrudnienia w instancjach związkowych oraz odciążenia rad zakładowych od zbędnych czynności administracyjnych.

3. Plenum CRZZ:

a) przyjmuje sprawozdanie komisji powołanej na XXI Plenum CRZZ dla rozpatrzenia wniosków zarządów głównych związków branżowych w sprawie podziału 350 milionów złotych przeznaczonych ze środków inwestycyjnych na potrzeby socjalno-bytowe załóg;

b) akceptuje decyzje Prezydium CRZZ w sprawie podziału w/w środków.

4. W celu skuteczniejszej kontroli warunków, bezpieczeństwa i higieny pracy, istnieje potrzeba sprawniejszego działania inspekcji pracy i jej ośrodków dyspozycyjnych. Dlatego też Plenum przyjmuje propozycje Prezydium CRZZ idące w kierunku umocnienia branżowej inspekcji pracy i zobowiązuje Prezydium CRZZ do określenia struktury i zakresu jej działania w terminie do miesiąca września br.

5. Plenum CRZZ po rozpatrzeniu informacji w sprawie prawidłowego gospodarowania środkami finansowymi związków zawodowych zatwierdza wnioski Komisji zaaprobowane przez Prezydium i Komitet Wykonawczy CRZZ dotyczące zasad podziału i gospodarowania składką związkową.

6. Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych w miejsce dotychczas działających przy CRZZ 25 komisji postanawia powołać 10 stałych komisji problemowych. Plenum powołuje na przewodniczących komisji:

— Ekonomicznej — Władysława Gaworskiego — przewodniczącego Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Gospodarki Komunalnej i Przemysłu Terenowego;

— Socjalnej — Romana Polakiewicza — przewodniczącego Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Handlu i Spółdzielczości;

— Ustawodawstwa Pracy — Antoniego Kuźbę — przewodniczącego Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego;

— Ochrony Pracy — Edmunda Kolczyńskiego — przewodniczącego Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Energetyki;

— Oświaty i Kwalifikacji Zawodowych — Mariana Walczaka — przewodniczącego Zarządu Głównego Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskiego;

— Kultury — Tadeusza Lipskiego — członka Plenum CRZZ i Naczelnego Redaktora „Głosu Pracy";

— d/s Kobiet Pracujących — Barbarę Natorską — przewodniczącą Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Włókienniczego, Odzieżowego i Skórzanego;

— d/s Młodzieży Pracującej — Andrzeja Żabińskiego — członka Prezydium CRZZ — przewodniczącego Zarządu Głównego Związku Młodzieży Socjalistycznej;

— Historii Ruchu Zawodowego — Piotra Gajewskiego — członka Prezydium CRZZ;

— Centralnego Zespołu Koordynacji Kontroli Społecznej — Jana Boguckiego — przewodniczącego Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych.

Dla rozwiązywania ważnych problemów wchodzących w zakres pracy Komisji, mogą one powoływać podkomisje problemowe i zespoły specjalistyczne.

Podejmując powyższe decyzje Plenum równocześnie wyraża uznanie i podziękowanie wszystkim działaczom związkowym uczestniczącym w pracach Komisji za ich dotychczasową pracę.

7. W bieżącym roku upływa kadencja Centralnej Rady Związków Zawodowych i zgodnie ze Statutem Zrzeszenia powinien być zwołany VII Kongres Związków Zawodowych. Uwzględniając jednak okoliczności, iż na przełomie lat 1971/1972 przewidziane jest odbycie VI Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, który wytyczy główne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz uchwalenie pod koniec bieżącego roku Narodowego Planu Gospodarczego na lata 1972—1975 a także zakończenie w tym czasie prac nad projektem nowego „Kodeksu Pracy" oraz Ustawy o Związkach Zawodowych — Plenum CRZZ postanawia przedłużyć kadencję CRZZ i zwołać VII Kongres Związków Zawodowych w I półroczu 1972 roku.

DZIAŁ B

48

USTAWA

z dnia 20 maja 1971 r.

Kodeks wykroczeń.

(Dziennik Ustaw z dnia 31 maja 1971 r. Nr 12, poz. 114)
(Wyciąg)

CZĘŚĆ OGÓLNA

Rozdział I

Zasady odpowiedzialności.

Art. 1. Odpowiedzialności za wykroczenie podlega ten tylko, kto dopuszcza się czynu społecznie niebezpiecznego, zagrożonego przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia karą zasadniczą aresztu do 3 miesięcy, ograniczenia wolności do 3 miesięcy, grzywny do 5 000 złotych lub nagany.

Art. 2. § 1. Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia wykroczenia, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

§ 2. Jeżeli według nowej ustawy czyn objęty orzeczeniem nie jest już zabroniony pod groźbą kary, ukaranie uważa się za niebyłe.

Art. 3. § 1. Na zasadach określonych w niniejszej ustawie odpowiada ten, kto popełnił wykroczenie na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jak również na polskim statku wodnym lub powietrznym.

§ 2. Odpowiedzialność za wykroczenie popełnione za granicą zachodzi tylko wtedy, gdy przepis szczególny taką odpowiedzialnością przewiduje.

Art. 4. § 1. Wykroczenie uważa się za popełnione w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany.

§ 2. Wykroczenie uważa się za popełnione w miejscu, gdzie sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany, albo gdzie skutek nastąpił lub miał nastąpić.

Art. 5. Wykroczenie można popełnić zarówno z winy umyślnej, jak i z winy nieumyślnej, chyba że ustawa przewiduje odpowiedzialność za wykroczenie tylko z winy umyślnej.

Art. 6. § 1. Wykroczenie umyślne zachodzi wtedy, gdy sprawca ma zamiar popełnienia czynu zabronionego, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia na to się godzi.

§ 2. Wykroczenie nieumyślne zachodzi zarówno wtedy, gdy sprawca możliwość popełnienia czynu zabronionego przewiduje, lecz bezpodstawnie przypuszcza, że tego uniknie, jak i wtedy, gdy możliwości takiej nie przewiduje, choć powinien i może przewidzieć.

Art. 7. Nieświadomość tego, że czyn jest zagrożony karą, nie wyłącza odpowiedzialności, chyba że nieświadomość była usprawiedliwiona.

Art. 8. Na zasadach określonych w niniejszej ustawie odpowiada ten, kto dopuszcza się czynu zabronionego po ukończeniu lat 17.

Art. 9. § 1. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach ustawy, stosuje się przepis przewidujący najsurowszą karę zasadniczą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu kar dodatkowych oraz nawiązki na podstawie innych naruszonych przepisów.

§ 2. Jeżeli jednocześnie orzeka się o ukaraniu za dwa lub więcej wykroczeń, wymierza się łącznie karę w granicach zagrożenia określonych w przepisie przewidującym najsurowszą karę zasadniczą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu kar dodatkowych oraz nawiązki na podstawie innych naruszonych przepisów.

Art. 10. § 1. Jeżeli czyn będący wykroczeniem wyczerpuje zarazem znamiona przestępstwa, a wymierzono kary za wykroczenie oraz za przestępstwo, kara wymierzona za wykroczenie nie podlega wy-

konaniu, w razie zaś jej uprzedniego wykonania zalicza się ją na poczet kary wymierzonej za przestępstwo.

§ 2. Zalicza się karę aresztu i ograniczenia wolności wymierzoną za wykroczenie na poczet kary pozbawienia wolności, ograniczenia wolności i grzywny wymierzonej za przestępstwo, przyjmując jeden dzień aresztu za równoważny jednemu dniowi pozbawienia wolności, dwóm dniom ograniczenia wolności oraz grzywnie w kwocie od 50 do 150 złotych.

§ 3. Nawiązka orzeczona za wykroczenie nie podlega wykonaniu, gdy orzeczono nawiązkę za przestępstwo, w razie zaś jej uprzedniego wykonania zalicza się ją na poczet nawiązki orzeczonej za przestępstwo.

Art. 11. § 1. Usiłowanie zachodzi wtedy, gdy sprawca w zamiarze popełnienia czynu zabronionego swoim zachowaniem się zmierza bezpośrednio ku jego dokonaniu, które jednak nie następuje.

§ 2. Odpowiedzialność za usiłowanie dokonania wykroczenia zachodzi, gdy ustawa tak stanowi.

§ 3. Karę za usiłowanie wymierza się w granicach zagrożenia przewidzianego dla danego wykroczenia.

§ 4. Nie ponosi odpowiedzialności za usiłowanie, kto dobrowolnie odstąpił od czynu lub zapobiegł skutkowi.

Art. 12. Dopuszcza się podżegania, kto chcąc, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, nakłania ją do tego.

Art. 13. Dopuszcza się pomocnictwa, kto chcąc, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, dostarcza jej środków, udziela rady lub informacji lub też w inny podobny sposób ułatwia popełnienie tego czynu.

Art. 14. § 1. Odpowiedzialność za podżeganie i pomocnictwo zachodzi wtedy, gdy ustawa tak stanowi i tylko w razie dokonania przez sprawcę czynu zabronionego.

§ 2. Podżegacz i pomocnik odpowiadają w granicach swego zamiaru, chociażby osoba, która czynu zabronionego dokonała, nie ponosiła odpowiedzialności.

§ 3. Karę za podżeganie lub za pomocnictwo wymierza się w granicach zagrożenia przewidzianego dla danego wykroczenia.

Art. 15. § 1. Nie popełnia wykroczenia, kto w obronie koniecznej odpiera bezpośredni bezprawny zamach na jakiekolwiek dobro społeczne lub jakiekolwiek dobro jednostki.

§ 2. Działa w obronie koniecznej w szczególności ten, kto występuje w celu przywrócenia porządku lub spokoju publicznego, chociażby to nie wynikało z obowiązku służbowego.

Art. 16. § 1. Nie popełnia wykroczenia, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru społecznemu lub jakiemukolwiek dobru jednostki, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone nie przedstawia wartości oczywiście większej niż dobro ratowane.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, gdy sprawca poświęca dobro, które ma szczególny obowiązek chronić nawet z narażeniem się na niebezpieczeństwo osobiste.

Art. 17. § 1. Nie popełnia wykroczenia, kto z powodu niedorozwoju umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie mógł w chwili czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swym postępowaniem.

§ 2. Jeżeli w chwili popełnienia wykroczenia zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania postępowaniem była u sprawcy w znacznym stopniu ograniczona, można odstąpić od wymierzenia kary.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się, gdy sprawca wykroczenia wprawił się w stan odurzenia powodujący wyłączenie lub ograniczenie poczytalności, które przewidywał albo mógł przewidzieć.

Rozdział II

Kary zasadnicze i dodatkowe.

Wymiar kary.

Art. 18. Karami zasadniczymi są:

1) areszt,
2) ograniczenie wolności,
3) grzywna,
4) nagana.

Art. 19. Kara aresztu trwa najmniej 1 tydzień, najwyżej 3 miesiące; wymierza się ją w miesiącach i tygodniach.

Art. 20. § 1. Kara ograniczenia wolności trwa najmniej 1 miesiąc, najwyżej 3 miesiące; wymierza się ją w miesiącach.

§ 2. W czasie odbywania kary ograniczenia wolności ukarany:

1) nie może bez zgody organu orzekającego zmienić miejsca stałego pobytu;
2) jest obowiązany do wykonywania pracy wskazanej przez organ orzekający;
3) ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary.

Art. 21. § 1. Obowiązek określony w art. 20 § 2 pkt 2 polega na wykonywaniu nieodpłatnej dozorowanej pracy na cele publiczne w wymiarze od 20 do 50 godzin w stosunku miesięcznym.

§ 2. W stosunku do osoby zatrudnionej w uspołecznionym zakładzie pracy organ orzekający, zamiast obowiązku określonego w § 1, może orzec potrącenie od 10 do 25% wynagrodzenia za pracę na rzecz Skarbu Państwa albo na cel społeczny wskazany przez organ orzekający; ukarany nie może w okresie odbywania kary rozwiązać bez zgody organu orzekającego stosunku pracy, nie można też ukaranemu przyznać wyższego wynagrodzenia ani przenieść go na wyższe stanowisko.

§ 3. Osobę nie pozostającą w stosunku zatrudnienia organ orzekający, zamiast nałożenia obowiązku określonego w § 1, może skierować, jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze, do odpowiedniego uspołecznionego zakładu pracy w celu wykonywania tam pracy z zastosowaniem rygorów wymienionych w § 2.

Art. 22. Wymierzając karę ograniczenia wolności, organ orzekający może zobowiązać ukaranego:

1) do naprawienia w całości albo w części szkody wyrządzonej wykroczeniem;
2) do przeproszenia pokrzywdzonego.

Art. 23. Jeżeli ukarany uchyla się od wykonywania kary ograniczenia wolności, ulega ona zamianie na zastępczą karę grzywny, przy czym miesiąc ograniczenia wolności przyjmuje się za równoważny

grzywnie od 500 do 1000 złotych, a jeżeli okoliczności wskazują na to, że egzekucja grzywny nie będzie skuteczna — na zastępczą karę aresztu, przy czym miesiąc ograniczenia wolności odpowiada miesiącowi aresztu.

Art. 24. § 1. Grzywnę wymierza się w wysokości od 100 do 5000 złotych, chyba że ustawa stanowi inaczej.

§ 2. Jeżeli za wykroczenie popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wymierzono karę aresztu, orzeka się obok tej kary również grzywnę, chyba że orzeczenie grzywny nie byłoby celowe.

Art. 25. § 1. Wymierzając grzywnę powyżej 1000 złotych, można orzec zastępczą karę aresztu, w szczególności gdy sprawca nie ma stałego źródła utrzymania lub stałego miejsca zamieszkania, przyjmując jeden dzień aresztu za równoważny grzywnie od 50 do 150 złotych.

§ 2. Kara zastępcza nie może przekroczyć 2 miesięcy aresztu, a jeżeli za dane wykroczenie przewidziana jest kara aresztu do 3 miesięcy, można orzec zastępczą karę aresztu w wysokości do 3 miesięcy; wymierza się ją w miesiącach i dniach.

§ 3. Łączny wymiar zasadniczej i zastępczej kary aresztu nie może przekroczyć 3 miesięcy.

Art. 26. Nie można wymierzyć kary aresztu zasadniczej lub zastępczej, jeżeli warunki osobiste sprawcy uniemożliwiają odbycie tej kary.

Art. 27. § 1. Od zastępczej kary aresztu sprawca może być uwolniony w każdym czasie przez wpłacenie kwoty pieniężnej przypadającej jeszcze do uiszczenia.

§ 2. Jeżeli grzywna została uiszczona w części, karę zastępczą zmniejsza się w sposób odpowiadający stosunkowi kwoty zapłaconej do wysokości grzywny.

Art. 28. § 1. Karami dodatkowymi są:

1) zakaz prowadzenia określonej działalności lub wykonywania czynności związanych z wymaganym zezwoleniem,

2) zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych,

3) przepadek rzeczy,

4) podanie orzeczenia o ukaraniu do publicznej wiadomości w szczególny sposób,

5) inne kary dodatkowe określone przez ustawę.

§ 2. Kary dodatkowe określone w § 1 pkt 1, 2, 3 i 5 można orzec, jeżeli są one przewidziane w przepisie szczególnym, a orzeka się je, jeżeli przepis szczególny tak stanowi.

§ 3. Przepadek rzeczy można orzec, choćby zachodziła okoliczność wyłączająca ukaranie sprawcy.

Art. 29. § 1. Karę zakazu prowadzenia określonej działalności lub wykonywania czynności związanych z wymaganym zezwoleniem wymierza się w miesiącach na okres od 3 miesięcy do roku; karę zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych wymierza się w miesiącach lub latach na okres od 3 miesięcy do 2 lat.

§ 2. Orzeczone zakazy obowiązują od uprawomocnienia się orzeczenia.

Art. 30. § 1. Przepadek rzeczy obejmuje narzędzia lub inne przedmioty, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia wykroczenia, a jeżeli przepis szczególny tak stanowi — także przedmioty pochodzące bezpośrednio lub pośrednio z wykroczenia.

§ 2. Przepadek rzeczy nie będących własnością sprawcy wykroczenia można orzec tylko wtedy, gdy przepis szczególny tak stanowi.

§ 3. Przepadek rzeczy następuje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

§ 4. Mienie objęte przepadkiem przechodzi na rzecz Skarbu Państwa, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 31. § 1. Podanie orzeczenia o ukaraniu do publicznej wiadomości w szczególny sposób orzeka się wtedy, gdy może to mieć znaczenie wychowawcze.

§ 2. Kara określona w § 1 polega na ogłoszeniu orzeczenia w zakładzie pracy, w uczelni, w miejscu zamieszkania ukaranego, w innym właściwym miejscu lub w inny stosowny sposób. Ogłoszenie może nastąpić na koszt ukaranego.

Art. 32. Nawiązkę orzeka się na rzecz pokrzywdzonego w wypadkach przewidzianych w przepisach szczególnych.

Art. 33. § 1. Organ orzekający wymierza karę według swego uznania, w granicach przewidzianych w ustawie za dane wykroczenie, oceniając stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu i biorąc pod uwagę cele kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma ona osiągnąć w stosunku do ukaranego.

§ 2. Wymierzając karę, organ orzekający bierze pod uwagę w szczególności rodzaj i rozmiar szkody wyrządzonej wykroczeniem, rodzaj i stopień winy, pobudki, sposób działania, stosunek do pokrzywdzonego, jak również właściwości, warunki osobiste i majątkowe sprawcy, jego stosunki rodzinne, sposób życia przed popełnieniem i zachowanie się po popełnieniu wykroczenia.

§ 3. Jako okoliczności łagodzące uwzględnia się w szczególności:

1) działanie sprawcy wykroczenia pod wpływem ciężkich warunków rodzinnych lub osobistych;

2) działanie sprawcy wykroczenia pod wpływem silnego wzburzenia wywołanego krzywdzącym stosunkiem do niego lub do innych osób;

3) działanie z pobudek zasługujących na uwzględnienie;

4) prowadzenie przez sprawcę nienagannego życia przed popełnieniem wykroczenia i wyróżnianie się spełnianiem obowiązków, zwłaszcza w zakresie pracy;

5) przyczynienie się lub staranie się sprawcy o przyczynienie się do usunięcia szkodliwych następstw swego czynu.

§ 4. Jako okoliczności obciążające uwzględnia się w szczególności:

1) działanie sprawcy wykroczenia na szkodę mienia społecznego;

2) działanie sprawcy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej;

3) działanie w sposób zasługujący na szczególne potępienie;

4) prowadzenie przez sprawcę próżniaczego trybu życia;

5) uprzednie ukaranie sprawcy za podobne przestępstwo lub wykroczenie;

6) chuligański charakter wykroczenia;

7) działanie pod wpływem alkoholu;

8) popełnienie wykroczenia na szkodę osoby bez-

radnej lub osoby, której sprawca powinien okazać szczególne względy;

9) popełnienie wykroczenia we współdziałaniu z małoletnim.

Art. 34. Okoliczności wpływające na wymiar kary uwzględnia się tylko co do osoby, której dotyczą.

Art. 35. Jeżeli ustawa daje możność wyboru między aresztem a inną karą, areszt można orzec tylko wtedy, gdy czyn popełniono z winy umyślnej, a zarazem za orzeczeniem kary aresztu przemawia waga czynu lub okoliczności sprawy świadczą o demoralizacji sprawcy albo sposób jego działania zasługuje na szczególne potępienie.

Art. 36. § 1. Naganę można orzec wtedy, gdy ze względu na charakter i okoliczności czynu lub właściwości i warunki osobiste sprawcy należy przypuszczać, że zastosowanie tej kary jest wystarczające do wdrożenia go do poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego.

§ 2. Nie można orzec nagany za wykroczenie o charakterze chuligańskim.

Art. 37. Jeżeli wykroczeniem o charakterze chuligańskim została wyrządzona szkoda, można orzec nawiązkę do wysokości 2000 złotych na rzecz pokrzywdzonego albo na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża lub na inny cel społeczny wskazany przez organ orzekający.

Art. 38. Ukaranemu co najmniej dwukrotnie za podobne wykroczenia popełnione z winy umyślnej, który w ciągu 2 lat od ostatniego ukarania popełnia z winy umyślnej podobne wykroczenie, można wymierzyć karę aresztu do 3 miesięcy, choćby wykroczenie było zagrożone karą łagodniejszą.

Art. 39. § 1. W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można — biorąc pod uwagę charakter i okoliczności czynu lub właściwości i warunki osobiste sprawcy — zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary lub odstąpić od wymierzenia kary.

§ 2. Nadzwyczajne złagodzenie polega na wymierzeniu kary poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia albo kary łagodniejszego rodzaju.

§ 3. Odstąpienie od wymierzenia tylko kary zasadniczej, przewidzianej za dane wykroczenie, nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu kary dodatkowej, określonej w art. 28 § 1 pkt 1, 2, 3 i 5, lub nawiązki, jeżeli jest ona przewidziana w ustawie.

§ 4. W razie odstąpienia od wymierzenia kary można zastosować do sprawcy środek oddziaływania społecznego, mający na celu przywrócenie naruszonego porządku prawnego lub naprawienie wyrządzonej krzywdy, polegający zwłaszcza na przeproszeniu pokrzywdzonego, uroczystym zapewnieniu niepopełniania więcej takiego czynu albo zobowiązaniu sprawcy do przywrócenia stanu poprzedniego.

Rozdział III

Zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego.

Art. 40. § 1. W stosunku do sprawcy czynu można poprzestać na zastosowaniu środków przewidzianych w regulaminie pracy, w postępowaniu dyscyplinarnym, w postępowaniu przed sądami społecznymi lub innych środków oddziaływania wychowawczego, wystarczających do wdrożenia sprawcy do poszanowania prawa i przestrzegania zasad współżycia społecznego, i nie kierować sprawy do organu orzekającego.

§ 2. Jeżeli przemawia za tym uzasadniony interes społeczny, prokurator może skierować do organu orzekającego sprawę, w której poprzestano na zastosowaniu do sprawcy środków wymienionych w § 1.

Art. 41. Uznając, że jest to wystarczające do wdrożenia sprawcy wykroczenia do poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego, można, nawet nie wszczynając postępowania, przekazać sprawę kierownikowi zakładu pracy, w którym sprawca jest zatrudniony, jeżeli z charakteru popełnionego czynu wynika, że stanowi on naruszenie obowiązku pracowniczego, albo sądowi społecznemu lub organizacji społecznej do której sprawca należy, z wnioskiem o zastosowanie środków przewidzianych w regulaminie pracy, w postępowaniu dyscyplinarnym lub innych środków oddziaływania wychowawczego.

Rozdział IV

Warunkowe zawieszenie wykonania kary aresztu.

Art. 42. § 1. Wykonanie zasadniczej kary aresztu można warunkowo zawiesić, jeżeli ze względu na okoliczności popełnienia wykroczenia, właściwości i warunki osobiste sprawcy oraz jego zachowanie się po popełnieniu wykroczenia należy przypuszczać, że pomimo niewykonania kary nie popełni on nowego podobnego przestępstwa lub wykroczenia.

§ 2. Warunkowe zawieszenie wykonania kary następuje na okres próby, który nie może być krótszy niż 6 miesięcy i nie może przekroczyć roku. Okres próby biegnie od uprawomocnienia się orzeczenia.

§ 3. Jeżeli wykroczeniem została wyrządzona szkoda w mieniu, warunkowe zawieszenie wykonania kary może być orzeczone tylko wtedy, gdy szkoda została w całości naprawiona.

Art. 43. Warunkowego zawieszenia wykonania kary nie stosuje się do sprawcy, który:

1) w ciągu 2 lat przed popełnieniem wykroczenia był już karany za podobne przestępstwo lub wykroczenia albo

2) popełnił wykroczenie o charakterze chuligańskim,

— chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności organ orzekający uzna zawieszenie wykonania kary za celowe.

Art. 44. § 1. Organ orzekający zarządza wykonanie kary, jeżeli ukarany w okresie próby popełnił podobne do poprzedniego przestępstwo lub wykroczenie.

§ 2. Organ orzekający może zarządzić wykonanie kary, jeżeli ukarany w okresie próby popełnił inne przestępstwo lub wykroczenie niż wymienione w § 1.

§ 3. Jeżeli w okresie próby i w ciągu dalszych 2 miesięcy nie zarządzono wykonania kary, ukaranie uważa się za niebyłe.

Rozdział V

Przedawnienie orzekania wykonania kary oraz zatarcie ukarania.

Art. 45. § 1. Karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 6 miesięcy, a gdy czyn jest zagrożony karą aresztu — jeden rok.

§ 2. W razie uchylenia rozstrzygnięcia w trybie nadzoru przedawnienie biegnie od daty uchylenia rozstrzygnięcia.

§ 3. Orzeczona kara nie podlega wykonaniu, jeżeli od daty uprawomocnienia się rozstrzygnięcia upłynęły 2 lata.

Art. 46. § 1. Ukaranie uważa się za niebyłe po upływie 2 lat od wykonania, darowania lub przedawnienia wykonania kary.

§ 2. Jeżeli ukarany przed upływem okresu przewidzianego w § 1 popełnił nowe wykroczenie, za które wymierzono mu karę aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny, ukaranie za oba wykroczenia uważa się za niebyłe po upływie 2 lat od wykonania, darowania albo od przedawnienia wykonania kary za nowe wykroczenie.

Rozdział VI
Wyjaśnienie wyrażeń ustawowych.

Art. 47. § 1. Przez czyn zabroniony rozumie się działanie lub zaniechanie o znamionach określonych w ustawie, chociażby nie stanowiło ono wykroczenia ze względu na brak winy.

§ 2. Przez przestępstwa lub wykroczenia podobne rozumie się przestępstwa lub wykroczenia skierowane przeciwko temu samemu lub zbliżonemu rodzajowo dobru chronionemu prawem, a także przestępstwa lub wykroczenia popełnione z takich samych pobudek; przestępstwa lub wykroczenia popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej uważa się również za podobne.

§ 3. Najbliższy jest to małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca faktycznie we wspólnym pożyciu.

§ 4. Instytucją państwową lub społeczną jest również przedsiębiorstwo, w którym Państwo jest udziałowcem, spółdzielnia, związek spółdzielczy, związek zawodowy, inna organizacja społeczna ludu pracującego oraz jednostka wojskowa.

§ 5. Charakter chuligański mają wykroczenia polegające na umyślnym godzeniu w porządek lub spokój publiczny albo umyślnym niszczeniu lub uszkadzaniu mienia, jeżeli sprawca działał publicznie oraz w rozumieniu powszechnym bez powodu lub z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie podstawowych zasad porządku prawnego.

Rozdział VII
Stosunek do ustaw szczególnych.

Art. 48. Przepisy części ogólnej Kodeksu wykroczeń stosuje się do wykroczeń przewidzianych w innych ustawach, jeżeli ustawy te nie zawierają przepisów odmiennych.

Rozdział X
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia.

Art. 70. § 1. Kto, będąc niezdolny do czynności, której nieumiejętne wykonanie może wywołać niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia człowieka, taką czynność przedsiębierze albo kto poręcza ją osobie do jej wykonania niezdolnej lub wbrew obowiązkowi nadzoru dopuszcza do wykonania takiej czynności przez osobę niezdolną,

podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wbrew obowiązkowi zachowania trzeźwości znajduje się w stanie wskazującym na użycie alkoholu lub podobnie działającego środka i podejmuje w tym stanie czynności zawodowe.

Art. 71. Kto przez wadliwe wykonanie urządzeń lub uczynienie ich niezdatnymi do funkcjonowania zgodnie z przeznaczeniem albo przez niewłaściwe ich użytkowanie lub samowolne uruchomienie wywołuje stan niebezpieczny dla życia lub zdrowia człowieka,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 72. Kto wbrew swemu obowiązkowi nie dokonuje odpowiedniego zabezpieczenia miejsca niebezpiecznego dla życia lub zdrowia człowieka,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 73. Kto wbrew swemu obowiązkowi nie zawiadamia odpowiedniego organu lub osoby o wiadomym mu niebezpieczeństwie grożącym życiu lub zdrowiu człowieka albo mieniu w znacznych rozmiarach,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Rozdział XI
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji.

Art. 84. Kto wbrew obowiązkowi nie oznacza w sposób odpowiadający wymaganiom i łatwo dostrzegalny, zarówno w dzień, jak i w porze nocnej, jakiejkolwiek przeszkody w ruchu drogowym, urządzenia lub przedmiotu znajdujących się na drodze lub też miejsca prowadzonych robót, jeżeli to może zagrozić bezpieczeństwu ruchu albo utrudnić ruch na drodze,

podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 85. § 1. Kto samowolnie ustawia, niszczy, uszkadza, usuwa, włącza lub wyłącza znak, sygnał, urządzenie ostrzegawcze lub zabezpieczające albo zmienia ich położenie, zasłania je lub czyni niewidocznymi,

podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto samowolnie niszczy, uszkadza, usuwa lub ustawia znak turystyczny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 lub 2 można orzec obowiązek zapłaty równowartości zniszczonego lub uszkodzonego przedmiotu albo obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

Art. 86. § 1. Kto, nie zachowując należytej ostrożności, powoduje zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym,

podlega karze grzywny.

§ 2. W razie popełnienia wykroczenia przez osobę prowadzącą pojazd samochodowy można orzec zakaz prowadzenia pojazdów samochodowych.

Art. 87. § 1. Kto, znajdując się w stanie wskazującym na użycie alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi pojazd mechaniczny, służący do komunikacji lądowej, wodnej lub powietrznej,

podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 2. Kto, znajdując się w stanie wskazującym na użycie alkoholu lub podobnie działającego środka, prowadzi na drodze publicznej inny pojazd niż określony w § 1,

podlega karze aresztu do 2 miesięcy albo grzywny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 można orzec zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych, a orzeka się go, gdy sprawca znajdował się w stanie nietrzeźwości.

Art. 88. Kto na drodze publicznej prowadzi pojazd bez wymaganych przepisami świateł lub pozostawia pojazd bez wymaganego przepisami oświetlenia,

podlega karze grzywny.

Art. 89. Kto, mając obowiązek opieki lub nadzoru nad małoletnim do lat 7, dopuszcza do przebywania małoletniego na drodze publicznej lub na torach pojazdu szynowego,

podlega karze grzywny albo karze nagany.

Art. 90. Kto tamuje lub utrudnia ruch na drodze publicznej,

podlega karze grzywny albo karze nagany.

Art. 91. Kto zanieczyszcza drogę publiczną lub na tej drodze pozostawia pojazd lub inny przedmiot albo zwierzę w okolicznościach, w których może to spowodować niebezpieczeństwo lub stanowić utrudnienie w ruchu drogowym,

podlega karze grzywny do 3000 złotych albo karze nagany.

Art. 92. § 1. Kto nie stosuje się do znaku lub sygnału drogowego albo do sygnału lub polecenia osoby uprawnionej do kierowania ruchem lub do kontroli ruchu drogowego,

podlega karze grzywny albo karze nagany.

§ 2. Kto w celu uniknięcia kontroli nie stosuje się do sygnału osoby uprawnionej do kontroli ruchu drogowego, nakazującego zatrzymanie pojazdu,

podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 2 można orzec zakaz prowadzenia pojazdów samochodowych.

Art. 93. § 1. Prowadzący pojazd, który, uczestnicząc w wypadku drogowym, nie udziela niezwłocznej pomocy ofierze wypadku,

podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 2. W razie popełnienia wykroczenia przez osobę prowadzącą pojazd samochodowy orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów samochodowych.

Art. 94. § 1. Kto prowadzi na drodze publicznej pojazd, nie mając do tego uprawnienia,

podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi na drodze publicznej pojazd pomimo braku dopuszczenia pojazdu do ruchu.

Art. 95. Kto prowadzi na drodze publicznej pojazd, nie mając przy sobie wymaganych dokumentów,

podlega karze grzywny do 500 złotych albo karze nagany.

Art. 96. § 1. Właściciel, posiadacz, użytkownik lub prowadzący pojazd, który:

1) dopuszcza do prowadzenia pojazdu na drodze publicznej osobę nie mającą sprawności fizycznej lub psychicznej w stopniu umożliwiającym należyte prowadzenie pojazdu;

2) dopuszcza do prowadzenia pojazdu na drodze publicznej osobę nie mającą wymaganych uprawnień;

3) dopuszcza do prowadzenia pojazdu na drodze publicznej osobę znajdującą się w stanie wskazującym na użycie alkoholu lub podobnie działającego środka;

4) dopuszcza pojazd do jazdy na drodze publicznej pomimo braku wymaganych dokumentów stwierdzających dopuszczenie pojazdu do ruchu;

5) dopuszcza pojazd do jazdy na drodze publicznej, pomimo że pojazd nie jest należycie zaopatrzony w wymagane urządzenia i przyrządy albo pomimo, że nie nadają się one do spełnienia swego przeznaczenia;

6) dopuszcza do korzystania z pojazdu samochodowego w sposób niezgodny z jego przeznaczeniem,

podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze na czyny określone w § 1 pkt 1, 3—6 oraz za nieumyślne dopuszczenie do prowadzenia pojazdu na drodze publicznej przez osobę nie mającą wymaganych uprawnień podlega dyspozytor pojazdu lub osoba, do której obowiązków należą jego czynności, a jeżeli takiej osoby nie wyznaczono — kierownik jednostki dysponującej pojazdem.

Art. 97. Kto wykracza przeciwko innym przepisom o bezpieczeństwie i porządku ruchu na drogach publicznych,

podlega karze grzywny do 3000 złotych albo karze nagany.

Art. 98. Kto, prowadząc pojazd samochodowy poza drogą publiczną, nie zachowuje należytej ostrożności, czym zagraża bezpieczeństwu innych osób,

podlega karze grzywny do 3000 złotych albo karze nagany.

Art. 99. § 1. Kto:

1) bez zezwolenia zajmuje drogę publiczną lub pas drogowy, urządzenia lub budynek drogowy, na cele nie związane z gospodarką i komunikacją drogową;

2) niszczy lub uszkadza drogę publiczną, przynależności lub urządzenia drogowe;

3) usuwa lub niszczy zasłony odśnieżne;

4) prowadzi roboty w pasie drogowym bez zezwolenia lub wbrew obowiązkowi nie przywraca tego pasa do stanu użyteczności,

podlega karze grzywny albo karze nagany.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto przy zadrzewianiu lub zakrzewianiu albo przy prowadzeniu robót ziemnych nie zachowuje przepisowej odległości od linii kolejowych.

Art. 100 Kto:

1) zaorywa lub w inny sposób zwęża pas drogowy lub pas przydrożny;

2) włóczy po drodze publicznej lub porzuca na niej przedmioty albo używa pojazdów niszczących nawierzchnię drogi;

3) uszkadza rowy (skarpy nasypów lub wykopów albo samowolnie rozkopuje drogę publiczną;

4) wypasa zwierzęta gospodarskie w pasie drogowym,

podlega karze grzywny do 2000 złotych albo karze nagany.

Art. 101. Kto uchyla się od obowiązku oczyszczania i usuwania z odcinków dróg publicznych o twardej nawierzchni, przechodzących przez obszary o zabudowie ciągłej lub skupionej poza miastami i osiedlami, błota, kurzu, śniegu lub lodu,

podlega karze grzywny do 2 000 złotych albo karze nagany.

Art. 102. Kto uchyla się od obowiązku utrzymania w należytym stanie zjazdów z dróg publicznych do przyległych nieruchomości,
podlega karze grzywny do 2 000 złotych albo karze nagany.

Art. 103. Kto bez ważnej przyczyny uchyla się od nałożonego obowiązku świadczeń osobistych lub rzeczowych, mających na celu zwalczanie zagrożenia przerwania komunikacji na skutek zasp śnieżnych, powodzi lub usuwisk, albo wykonuje te świadczenia nienależycie,
podlega karze grzywny albo karze nagany.

Rozdział XV
Wykroczenia przeciwko interesom konsumentów.

Art. 132. § 1. Kto, prowadząc przedsiębiorstwo handlu detalicznego lub będąc w nim zatrudniony, zbywa towar w celu odprzedaży z zyskiem, jeżeli wartość towaru nie przekracza 500 złotych,
podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto zbywa lub nabywa w celu odprzedaży z zyskiem towar, o którym mowa w § 1, jeżeli wartość towaru nie przekracza 500 złotych.

§ 3. Usiłowanie wykroczenia określonego w § 1 lub 2 oraz podżeganie i pomocnictwo są karalne.

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 lub 2 można orzec przepadek towarów.

Art. 133. § 1. Kto nabywa w celu odprzedaży z zyskiem bilety wstępu na imprezy artystyczne, rozrywkowe lub sportowe albo kto bilety takie sprzedaje z zyskiem,
podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Usiłowanie oraz podżeganie i pomocnictwo są karalne.

Art. 134. § 1. Kto przy sprzedaży towaru lub świadczeniu usług oszukuje nabywcę co do ilości, wagi, miary, gatunku, rodzaju lub ceny, jeżeli nabywca poniósł lub mógł ponieść szkodę nie przekraczającą 50 złotych,
podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Usiłowanie oraz podżeganie i pomocnictwo są karalne.

Art. 135. Kto, zajmując się sprzedażą towarów w przedsiębiorstwie handlu detalicznego, ukrywa przed nabywcą towar przeznaczony do sprzedaży lub umyślnie bez uzasadnionej przyczyny odmawia sprzedaży takiego towaru,
podlega karze grzywny.

Art. 136. § 1. Kto z towarów przeznaczonych do sprzedaży umyślnie usuwa utrwalone na nich oznaczenie określające ich cenę, termin przydatności do spożycia lub datę produkcji, jakość, gatunek lub pochodzenie,
podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Kto przeznacza do sprzedaży towary z usuniętym trwałym oznaczeniem ich ceny, terminu przydatności do spożycia lub daty produkcji, jakości, gatunku lub pochodzenia albo towary niewłaściwie oznaczone,
podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny do 3 000 złotych.

§ 3. Usiłowanie wykroczenia określonego w § 1 oraz podżeganie do niego i pomocnictwo są karalne.

Art. 137. § 1. Kto w przedsiębiorstwie handlowym lub usługowym narusza przepisy o obowiązku uwidaczniania cen, podlega karze grzywny do 3 000 złotych albo karze nagany.

§ 2. Kierownik uspołecznionego punktu sprzedaży detalicznej lub zakładu gastronomicznego, który nie ma faktur albo innych dowodów dostawy lub przyjęcia na towary przechowywane w punkcie sprzedaży detalicznej lub zakładzie gastronomicznym,
podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 138. Kto, zajmując się zawodowo świadczeniem usług, żąda i pobiera za świadczenia zapłatę wyższą od obowiązującej albo umyślnie bez uzasadnionej przyczyny odmawia świadczenia, do którego jest obowiązany,
podlega karze grzywny.

Art. 139. Przepisów art. 132 i 134 nie stosuje się do osób, które popełniły czyn określony w tych przepisach w ciągu 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia skazującego za przestępstwo podobne albo w ciągu 2 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu za wykroczenie podobne.

49

USTAWA

z dnia 20 maja 1971 r.

o ustroju kolegiów do spraw wykroczeń.

(Dziennik Ustaw z dnia 31 maja 1971 r. Nr 12, poz. 118)
(Wyciąg)

Art. 1. Kolegia do spraw wykroczeń, zwane dalej kolegiami, orzekają w sprawach o wykroczenia, chyba że przepis szczególny powierza orzekanie w takich sprawach innemu organowi.

Art. 2. § 1. Kolegia powołuje się przy:

1) prezydiach powiatowych rad narodowych (rad narodowych miast stanowiących powiaty) i dzielnicowych rad narodowych;

2) urzędach morskich;

3) okręgowych oraz równorzędnych urzędach górniczych;

4) prezydiach wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) i rad narodowych miast stanowiących powiaty podzielonych na dzielnice;

5) izbach morskich;

6) Wyższym Urzędzie Górniczym.

§ 2. Kolegia wymienione w § 1 pkt 1—3 są kolegiami pierwszej instancji, a kolegia wymienione w § 1 pkt 4—6 kolegiami drugiej instancji.

§ 3. Przy prezydiach gromadzkich rad narodowych, osiedli i rad narodowych miast nie stanowiących powiatów kolegia mogą być powołane na podstawie uchwał tych rad. Uchwała o powołaniu kolegium wymaga zatwierdzenia przez radę narodową wyższego stopnia. Kolegia te są kolegiami pierwszej instancji, a kolegiami drugiej instancji są dla nich kolegia przy prezydiach powiatowych rad narodowych.

§ 4. Wojewódzka rada narodowa, po zasięgnięciu opinii powiatowej rady narodowej i miejskiej rady narodowej w mieście stanowiącym powiat, mających siedzibę w tej samej miejscowości, może powziąć uchwałę o powołaniu przy prezydium jednej z tych rad wspólnego dla nich kolegium.

§ 5. Kolegium powołane na podstawie § 3 lub 4 może być zniesione w trybie określonym w tych przepisach.

Art. 13. § 1. Zakład pracy, w którym zatrudniony jest członek kolegium, obowiązany jest zwolnić go z pracy na czas rozprawy i szkolenia.

§ 2. Łączny czas nieobecności w zakładzie pracy nie może przekraczać dwunastu dni w ciągu roku.

§ 3. Podstawę do zwolnienia członka kolegium na rozprawę lub szkolenie stanowi pismo przewodniczącego kolegium, skierowane do członka kolegium w tej sprawie.

§ 4. Członkowie kolegium zwolnieni na czas rozprawy i szkolenia zachowują za czas nieobecności w pracy prawo do wynagrodzenia, które ustala się według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego.

§ 5. Wykonywanie obowiązków członka kolegium będącego pracownikiem nie może pociągnąć za sobą ujemnych skutków dla niego w zakresie stosunku pracy. Rozwiązanie stosunku pracy z członkiem kolegium nie może nastąpić bez zgody rady zakładowej, wyrażonej po porozumieniu z przewodniczącym kolegium.

50

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 kwietnia 1971 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie obowiązkowych ubezpieczeń komunikacyjnych.

(Dziennik Ustaw z dnia 17 maja 1971 r. Nr 11, poz. 108)

Na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 2 grudnia 1958 r. o ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 72, poz. 357 i z 1964 r. Nr 16, poz. 94) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 kwietnia 1968 r. w sprawie obowiązkowych ubezpieczeń komunikacyjnych (Dz. U. Nr 15, poz. 89) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pojazdy samochodowe podlegające rejestracji według zasad określonych w przepisach o rejestracji pojazdów samochodowych";

2) w § 4 ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) za które przysługują świadczenia od zakładu pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 3, poz. 8)".

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

51

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 maja 1971 r.

w sprawie zmniejszenia obciążenia niektórych grup podatników podatkiem wyrównawczym.

(Dziennik Ustaw z dnia 16 czerwca 1971 r. Nr 14, poz. 136)

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o podatku wyrównawczym (Dz. U. z 1971 r. Nr 14, poz. 140) zarządza się, co następuje:

§ 1. Podwyższa się do 120.000 zł kwotę określoną w art. 3 i art. 8 ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o podatku wyrównawczym (Dz. U. z 1971 r. Nr 14, poz. 140), od której zależy powstanie obowiązku podatkowego w podatku wyrównawczym dla następujących grup podatników osiągających wyłącznie przychody w rozumieniu przepisów o podatku od wynagrodzeń:

1) profesorów, docentów i samodzielnych pracowników naukowo-badawczych,

2) członków związków twórczych właściwych ze względu na rodzaj twórczości, z wyjątkiem Stowarzyszenia „ZAIKS", uzyskujących przychody z twórczości lub działalności literackiej, publicystycznej, plastycznej i artystycznej,

3) innych osób, uzyskujących bądź wyłącznie przychody ze stosunku pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej, bądź też inne przychody, jeżeli nie przekraczają one 25% ogólnego przychodu podatnika.

§ 2. 1. Obniża się stawki podatku wyrównawczego od przychodów uzyskiwanych przez osoby wymienione w § 1 pkt 1 oraz od przychodów ze stosunku pracy uzyskiwanych przez osoby wymienione w § 1 pkt 2 i 3. Stawki te ustala się w następującej wysokości:

— 5% od pierwszych 12.000 zł nadwyżki,

— 15% od drugich 12.000 zł nadwyżki,
— 30% od trzecich 12.000 zł nadwyżki,
— 40% od pozostałej nadwyżki.

2. Jeżeli osoby wymienione w § 1 pkt 2 i 3 osiągają obok przychodów ze stosunku pracy inne przychody, w pierwszej kolejności ustala się nadwyżkę pochodzącą z przychodów ze stosunku pracy i oblicza się podatek od tej części nadwyżki według stawek określonych w ust. 1, a od pozostałych części nadwyżki według stawek określonych w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku wyrównawczym, właściwych dla kolejnych części nadwyżki.

3. W wypadku wymienionym w ust. 2, jeżeli podatnikowi przysługuje prawo odliczenia od przychodów kwot określonych w art. 3 ust. 2 pkt 2 lit b), c, d) ustawy o podatku wyrównawczym, kwoty te przy ustalaniu nadwyżki odlicza się w pierwszej kolejności od przychodów ze stosunku pracy. Kwoty, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1 lit. c) i pkt 3 lit. a) ustawy o podatku wyrównawczym, dolicza się do innych przychodów, a kwoty wymienione w art. 3 ust. 2 pkt 3 lit. b) odlicza się od tych przychodów.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma zastosowanie do przychodów osiąganych od dnia 1 kwietnia 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

52

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 czerwca 1971 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o pracowniczych urlopach wypoczynkowych.

(Dziennik Ustaw z dnia 29 czerwca 1971 r. Nr 16, poz. 157)

Na podstawie art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1969 r. o pracowniczych urlopach wypoczynkowych (Dz. U. Nr 12, poz. 85) Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 maja 1969 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o pracowniczych urlopach wypoczynkowych (Dz. U. Nr 14, poz. 100) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. 1. Kierownik jednostki nadrzędnej nad zakładem pracy w porozumieniu z zarządem okręgowym lub głównym odpowiedniego związku zawodowego może wyrazić zgodę na wliczenie do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, okresów poprzedniego zatrudnienia, pomimo przerwy w zatrudnieniu dłuższej niż 3 miesiące, jeżeli przerwa ta została spowodowana szczególnie ważnymi przyczynami.

2) Zgoda, o której mowa w ust. 1, może być wyrażona również w wypadku, gdy dłuższa niż 3 miesiące przerwa w zatrudnieniu spowodowana szczególnie ważnymi przyczynami, miała miejsce w okresie przed 1 stycznia 1969 r., niezależnie od trybu rozwiązania poprzedniego stosunku do pracy";

2) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. 1. Do okresu pracy, od którego zależy wymiar urlopu, wlicza się okresy poprzedniego zatrudnienia pracownika, jeżeli przeszedł bezpośrednio z zatrudnienia do wykonywania pracy nakładczej na rzecz tego zakładu na okres dłuższy niż 3 miesiące, pod warunkiem że w tym czasie był objęty ubezpieczeniem społecznym i bezpośrednio po ustaniu pracy nakładczej podjął ponownie zatrudnienie w tym zakładzie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się także w wypadkach przejścia do pracy nakładczej i podjęcia zatrudnienia przed dniem wejścia w życie rozporządzenia."

§ 2. Wykonanie rozporządzenia porucza się Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac oraz wszystkim ministrom.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

53

UCHWAŁA Nr 91 RADY MINISTRÓW

z dnia 7 maja 1971 r.

w sprawie zasad korekty funduszu płac oraz zasad i trybu kontroli funduszu płac przedsiębiorstw uspołecznionych wykonywanej przez banki.

(Monitor Polski z dnia 11 czerwca 1971 r. Nr 32, poz. 201)

Rada Ministrów uchwala, co następuje:

Rozdział I

Przepisy ogólne.

§ 1. Przepisy uchwały dotyczą korekty funduszu płac oraz sprawowanej przez banki kontroli tego funduszu w przedsiębiorstwach (państwowych, spółdzielniach oraz w przedsiębiorstwach prowadzonych przez organizacje społeczne) i w ich zakładach na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, zwanych dalej przedsiębiorstwami, z wyjątkiem:

1) kopalń węgla kamiennego objętych przepisami uchwały nr 73 Rady Ministrów z dnia 31 marca 1966 r. w sprawie zasad obowiązujących przy wypłatach funduszu płac i ich kontroli w kopalniach węgla kamiennego,

2) przedsiębiorstw zgrupowanych w Zjednoczeniu

Przemysłu Okrętowego w zakresie spraw uregulowanych zarządzeniem nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 maja 1971 r. w sprawie zasad działalności Zjednoczenia Przemysłu Okrętowego.

§ 2. 1. Odpowiedzialność za prawidłową gospodarkę funduszem płac spoczywa na przedsiębiorstwach i ich jednostkach nadrzędnych, a w zakresie funduszu płac przedsiębiorstw planu terenowego — również na prezydiach wojewódzkich rad narodowych.

2. Banki sprawdzają prawidłowość gospodarki funduszem płac oraz kontrolują rozliczenia funduszu płac przedsiębiorstw. Na wniosek dyrektora kombinatu lub przedsiębiorstwa wielozakładowego, w którego skład wchodzą zakłady na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, banki kontrolują rozliczenia funduszu płac w skali całego kombinatu lub przedsiębiorstwa wielozakładowego. W tym wypadku zakłady na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym nie mają obowiązku rozliczać funduszu płac wobec banków, a banki prowadzą w stosunku do nich jedynie ograniczoną kontrolę w zakresie ustalonym w § 31.

3. W zakresie obowiązków związanych z bezpośrednią kontrolą funduszu płac przedsiębiorstw banki sprawdzają:

1) prawidłowość sporządzania planów zadań gospodarczych i funduszu płac,

2) poprawność rozliczeń funduszu płac składanych w bankach przez przedsiębiorstwa,

3) stosowanie sankcji za przekroczenie funduszu płac wobec pracowników przedsiębiorstw i zjednoczeń,

4) funkcjonowanie branżowych mierników zadań gospodarczych ustalonych na potrzeby kontroli funduszu płac,

5) prawidłowość zakresu korekty planów funduszu płac oraz wysokości współczynników korygujących.

O ujawnionych nieprawidłowościach w gospodarce funduszem płac banki informują przedsiębiorstwa i ich jednostki nadrzędne, postulują podjęcie określonych środków zmierzających do usunięcia stwierdzonych uchybień i do usprawnienia gospodarki płacami.

4. Obowiązek sprawdzania stopnia wykonania wskaźników i zadań, od których zależy wysokość nagród i premii pracowników przedsiębiorstw, spoczywa na organach uprawnionych do zatwierdzania wypłat z powyższych tytułów.

§ 3. 1. Ilekroć w przepisach uchwały jest mowa o:

1) zjednoczeniu — należy przez to rozumieć również inną jednostkę organizacyjną, sprawującą bezpośredni nadzór nad przedsiębiorstwami,

2) ministrze — należy przez to rozumieć również kierownika urzędu centralnego, przewodniczącego komitetu sprawującego funkcje naczelnego organu administracji państwowej.

2. Uprawnienia przewidziane w uchwale dla ministrów przysługują odpowiednio zarządom centralnych związków spółdzielczych.

§ 4. Rodzaje wynagrodzeń wchodzących w skład funduszu płac określają odrębne przepisy.

§ 5. Ze względu na cele bankowej kontroli fundusz płac dzieli się na:

1) korygowany fundusz płac — to jest fundusz płac, którego plan podlega zwiększeniu lub zmniejszeniu w zależności od stopnia wykonania planu zadań gospodarczych,

2) nie korygowany fundusz płac — obejmujący pozostały fundusz płac przedsiębiorstwa.

§ 6. 1. Do korygowanego funduszu płac zalicza się:

1) w przedsiębiorstwach przemysłowych — osobowy fundusz płac robotników grupy przemysłowej,

2) w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych — osobowy fundusz płac robotników grupy wytwórczej (zatrudnionych w produkcji podstawowej, pomocniczej i usługach produkcyjnych) oraz osobowy fundusz płac pracowników produkcyjnych zatrudnionych w pracowniach projektowych przedsiębiorstw, w których wprowadzono zasady wynagradzania obowiązujące w państwowych biurach projektów,

3) w biurach projektów — osobowy fundusz płac pracowników produkcyjnych,

4) w przedsiębiorstwach geologicznych — osobowy fundusz płac robotników zatrudnionych w produkcji podstawowej, pomocniczej i usługach produkcyjnych,

5) w przedsiębiorstwach geodezyjno-kartograficznych — osobowy fundusz płac pracowników inżynieryjno-technicznych i robotników zatrudnionych bezpośrednio w produkcji,

6) w przedsiębiorstwach transportowych — osobowy fundusz płac robotników grupy eksploatacyjnej,

7) w przedsiębiorstwach handlowych oraz w pozostałych przedsiębiorstwach — osobowy fundusz płac pracowników. których wynagrodzenia uzależnione są od stopnia wykonania zadań gospodarczych; przy ustalaniu dla tych przedsiębiorstw wysokości współczynników korygujących w trybie przewidzianym w § 8 ust. 1 Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac określa jednocześnie grupy pracowników, których fundusz płac zalicza się do korygowanego funduszu płac.

Ponadto we wszystkich przedsiębiorstwach do korygowanego funduszu płac zalicza się:

a) fundusz ajencyjno-prowizyjny oraz

b) osobowy fundusz płac pracy nakładczej.

2. Na wniosek właściwego ministra Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego (prezesem, naczelnym dyrektorem banku specjalnego) może dla określonych grup przedsiębiorstw ustalić odmienne od podanych w ust. 1 pkt 1—6 zasady zaliczania wynagrodzeń od korygowanego funduszu płac.

§ 7. 1. Jeżeli przedsiębiorstwo przekroczy ustalone w planie zadania gospodarcze, to uzyskuje uprawnienia do przeliczenia planu korygowanego funduszu płac stosownie do stopnia wykonania planu zadań gospodarczych z zastosowaniem współczynnika korygującego.

2. Jeżeli przedsiębiorstwo nie wykona ustalonych w planie zadań gospodarczych, wówczas plan korygowanego funduszu płac przelicza się stosownie do stopnia wykonania planu zadań gospodarczych z zastosowaniem współczynnika korygującego.

3. Zjednoczenie obowiązane jest zawiesić uprawnienia przedsiębiorstwa do korekty planu funduszu płac, o których mowa w ust. 1, jeżeli ze względu na niską jakość produkcji, przestarzałość wyrobów, ograniczone możliwości zaopatrzenia surowcowego lub materiałowego, a także brak możliwości zbytu i niedostosowanie asortymentu produkcji do potrzeb odbiorców przekroczenie zadań produkcyjnych jest ekonomicznie niecelowe.

4. Zjednoczenie może ograniczyć uprawnienia przedsiębiorstwa do korygowania planu funduszu

płac do określonego stopnia przekroczenia planu zadań gospodarczych, a także ograniczyć uprawnienia do korekty przy przekroczeniu planu zadań gospodarczych w określonych grupach wyrobów lub usług.

5. Jeżeli w trakcie kontroli przedsiębiorstwa bank stwierdzi, że przekroczenie zadań produkcyjnych w tym przedsiębiorstwie jest ekonomicznie niecelowe, wówczas obowiązany jest wystąpić z wnioskiem do zjednoczenia o zawieszenie uprawnień przedsiębiorstwa do korekty planu funduszu płac.

§ 8. 1. Wysokość średnich współczynników korygujących dla poszczególnych zjednoczeń, dla jednolitych branżowo grup przedsiębiorstw lub dla określonego rodzaju działalności gospodarczej ustala na wniosek właściwego ministra Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Prezesem Narodowego Banku Polskiego (prezesem, naczelnym dyrektorem banku specjalnego).

2. Ustalając wysokość średnich współczynników korygujących w trybie ust. 1 Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac może:

1) ustalić — obok współczynnika średniego — współczynnik maksymalny, którego wysokości zjednoczenie nie może przekroczyć przy ustalaniu współczynników korygujących dla poszczególnych przedsiębiorstw,

2) określić dopuszczalny stopień przekroczenia planu zadań gospodarczych, powyżej którego nie stosuje się korekty planu funduszu płac,

3) ustalić, że cały fundusz płac przedsiębiorstwa lub określonej grupy przedsiębiorstw nie podlega bankowej korekcie,

4) ustalić współczynnik korekty dla niektórych przedsiębiorstw zgrupowanych w zjednoczeniu, jeśli względy gospodarcze uzasadniają odmienne potraktowanie tych przedsiębiorstw,

5) określić wypadki, w których przedsiębiorstwa uprawnione do korygowania funduszu płac byłyby obowiązane stosować korektę zmniejszającą dopiero przy wykonaniu planu zadań gospodarczych poniżej 99%.

3. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac składa Prezesowi Rady Ministrów corocznie w terminie do dnia 30 kwietnia sprawozdanie o wysokości współczynników korygujących ustalonych dla zjednoczeń oraz o ograniczeniach stosowania korekty do określonego stopnia przekroczenia planu zadań gospodarczych.

4. Współczynniki korygujące dla poszczególnych przedsiębiorstw, z zastrzeżeniem przepisów ust. 7, ustala zjednoczenie w ramach średniego współczynnika ustalonego dla zjednoczenia zgodnie z ust. 1 z uwzględnieniem przepisów ust. 2. Przy ustalaniu współczynników korygujących dla przedsiębiorstw zjednoczenie bierze pod uwagę całokształt warunków pracy danego przedsiębiorstwa, a w szczególności:

1) ekonomiczną celowość przekraczania planowanych rozmiarów zadań gospodarczych,

2) pracochłonność wyrobów i usług, których plany produkcyjne mogą być przekraczane,

3) udział płac stałych i zmiennych w korygowanym funduszu płac,

4) szczególną sytuację przedsiębiorstw nowo uruchomionych i przedsiębiorstw, których plany nie zakładają bądź wzrostu zadań gospodarczych, bądź też wzrostu funduszu płac.

Wysokość współczynników korygujących ustalonych dla przedsiębiorstw zjednoczenie obowiązane jest podać do wiadomości banku.

5. Przedsiębiorstwo, któremu zjednoczenie zgodnie z przepisem § 7 ust. 3 zawiesiło uprawnienie do korygowania planu funduszu płac przy przekroczeniu planu zadań gospodarczych, obowiązane jest — w razie wykonania planu zadań gospodarczych poniżej 99% — zmniejszyć odpowiednio plan korygowanego funduszu płac, stosując średni współczynnik korygujący ustalony dla zjednoczenia w trybie § 8 ust. 1, a w razie nieustalenia dla zjednoczenia współczynnika korygującego — stosując współczynnik 0,5.

6. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów może ustalić inne — aniżeli za pomocą współczynników korygujących — zasady korygowania planu funduszu płac (np. kwota funduszu płac przypadająca na jednostkę ponadplanowej produkcji, procentowy udział osobowego funduszu płac w wartości produkcji itp.).

7. Wysokość współczynników korygujących dla przedsiębiorstw specjalizujących się w produkcji eksportowej objętych uchwałą nr 125 Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1968 r. w sprawie przedsiębiorstw specjalizujących się w produkcji eksportowej — ustala właściwy minister w granicach od 0,4 do 0,8. Ustalenie współczynnika korygującego powyżej 0,8 wymaga uzgodnienia z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac.

§ 9. 1. Mierniki zadań gospodarczych do celów kontroli funduszu płac powinny zapewniać prawidłowe relacje między zadaniami gospodarczymi a funduszem płac.

Wielkość zadań gospodarczych, w celu kontroli funduszu płac, może być wyrażona w miernikach ogólnie przyjętych w celach planowania i sprawozdawczości (np. wartość produkcji dodanej, produkcja globalna, produkcja towarowa, produkcja sprzedana, sprzedaż towarów i usług) bądź też w miernikach branżowych ograniczonych do niektórych tylko grup przedsiębiorstw.

2. Mierniki zadań gospodarczych, o których mowa w ust. 1, ustala na wniosek właściwego ministra Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Prezesem Narodowego Banku Polskiego (prezesem, naczelnym dyrektorem banku specjalnego).

3. Rozmiar wykonanych zadań gospodarczych według ustalonych mierników powinien być odpowiednio ewidencjonowany w przedsiębiorstwie.

Rozdział II

Plany zadań gospodarczych i funduszu płac.

§ 10. 1. Podstawę bankowej kontroli funduszu płac stanowią:

1) w zakresie osobowego funduszu płac i funduszu ajencyjno-prowizyjnego objętych wskaźnikiem dyrektywnym — zadania gospodarcze i fundusz płac ustalone w planach rocznych, zawierających podział na kwartały,

2) w zakresie bezosobowego funduszu płac i funduszu honorariów objętych wskaźnikiem dyrektywnym — fundusz płac ustalony w planie rocznym bez podziału na kwartały,

3) w zakresie funduszu płac nie objętego wskaźnikiem dyrektywnym — zadania gospodarcze i fundusz płac ustalone w operatywnych planach kwartalnych, zatwierdzonych przez zjednoczenie.

2. Plany zadań gospodarczych i funduszu płac powinny być sporządzane z podziałem funduszu płac na objęty i nie objęty wskaźnikiem dyrektywnym. W planach zadań gospodarczych i funduszu płac przedsiębiorstwa powinny wyodrębniać fundusz premiowy pracowników umysłowych, do którego mają zastosowanie sankcje za nieprawidłową gospodarkę funduszem płac (rozdział V), a także inne składniki funduszu płac, jeśli podlegają one odrębnemu rozliczeniu wobec banku. Plan bezosobowego funduszu płac powinien zawierać podział tego funduszu na część nie limitowaną i limitowaną.

§ 11. Zakres funduszu płac objętego wskaźnikiem dyrektywnym oraz rodzaje wynagrodzeń wchodzących w skład nie limitowanej części bezosobowego funduszu płac ustalają przepisy o narodowych planach gospodarczych.

§ 12. Roczne plany zadań gospodarczych i funduszu płac stanowią integralną część planów techniczno-ekonomicznych i powinny być składane w bankach w terminach przewidzianych dla złożenia tych planów.

§ 13. 1. Roczne plany zadań gospodarczych i funduszu płac mogą być przez przedsiębiorstwa zmieniane na polecenie lub za zgodą jednostki nadrzędnej do terminu rozliczenia funduszu płac za III kwartał danego roku obrachunkowego.

2. Przedsiębiorstwa mogą zmieniać plany roczne zadań gospodarczych i funduszu płac do ostatniego dnia roku obrachunkowego, jeżeli zmiany te wynikają:

1) ze zwiększenia przez zjednoczenie w ramach posiadanych rezerw dyrektywnego wskaźnika funduszu płac,

2) z przekazania limitu funduszu płac przez jednostkę do tego uprawnioną lub odstąpienia przez inne przedsiębiorstwo części posiadanego limitu funduszu płac w związku z podjęciem przez przedsiębiorstwo na zlecenie jednostki przekazującej dodatkowej produkcji lub usług,

3) z przerzutu na bezosobowy fundusz płac kwot przewidzianych na usługi obce w planie kosztów własnych,

4) ze zmian organizacyjnych polegających na połączeniu i podziale przedsiębiorstw lub polegających na przekazaniu i przejęciu części przedsiębiorstw.

3. Zmiany planów, o których mowa w ust. 2 pkt 3 i 4, wymagają zatwierdzenia przez zjednoczenie.

§ 14. Kwartalne operatywne plany zadań gospodarczych i funduszu płac nie objętego wskaźnikiem dyrektywnym powinny być składane do końca pierwszego miesiąca kwartału. W uzasadnionych wypadkach bank może ten termin przedłużyć.

§ 15. Jeżeli złożone przez przedsiębiorstwo w banku plany budzą zastrzeżenia co do prawidłowości ustalonych w nich zadań gospodarczych i funduszu płac i jeżeli przedsiębiorstwo nieprawidłowości tych nie usunie, bank powinien przedstawić sprawę zjednoczeniu w celu podjęcia decyzji. Jeżeli zjednoczenie nie podejmie odmiennej decyzji w ciągu 30 dni, uważa się, że zastrzeżenia banku zostały uznane za słuszne.

Rozdział III

Zasady wypłat z funduszu płac.

§ 16. 1. Przedsiębiorstwa są uprawnione do wydatkowania funduszu płac (osobowego i bezosobowego funduszu płac, funduszu prowizji i funduszu honorariów) do wysokości ustalonej na dany okres w planie rocznym lub w kwartalnym planie operatywnym z uwzględnieniem przepisów § 17.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do wypłat z funduszu premiowego pracowników umysłowych. Przedsiębiorstwa dokonują wypłat z funduszu premiowego pracowników umysłowych do wysokości kwot przysługujących im za wykonanie wskaźników i zadań zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 17. 1. Przedsiębiorstwa uprawnione do korekty planu funduszu płac, przy przekroczeniu planowanych zadań gospodarczych, upoważnione są do wydatkowania korygowanego osobowego funduszu płac do wysokości kwot, ustalonych na dany okres w planie, powiększonych stosownie do stopnia wykonania zadań gospodarczych z uwzględnieniem współczynnika korygującego.

2. W zakresie osobowego funduszu płac pracy nakładczej — przedsiębiorstwa są uprawnione do dokonywania wydatków do wysokości ustalonej na dany okres w planie, powiększonej lub pomniejszonej proporcjonalnie do stopnia wykonania zadań gospodarczych.

3. W zakresie funduszu ajencyjno-prowizyjnego przedsiębiorstwa są uprawnione do dokonywania wydatków z tego funduszu do wysokości wynikającej z wielkości sprzedaży lub zakupu oraz obowiązujących stawek prowizyjnych.

4. W razie niewykonania przez przedsiębiorstwo planu zadań gospodarczych planowana wysokość korygowanego osobowego funduszu płac ulega zmniejszeniu stosownie do stopnia wykonania planu zadań gospodarczych z uwzględnieniem współczynnika korygującego. Przepisy § 8 ust. 2 pkt 5 i ust. 5 mają odpowiednie zastosowanie.

5. Przedsiębiorstwa mogą dokonywać wypłat z bezosobowego funduszu płac powyżej kwot przyjętych w planie jedynie z tytułu wynagrodzeń zaliczonych zgodnie z § 11 do nie limitowanej części bezosobowego funduszu płac.

§ 18. Banki dokonują wypłat:

1) a) z osobowego funduszu płac, z wyjątkiem wypłat wymienionych w pkt. 2,

b) z funduszu ajencyjno-prowizyjnego oraz

c) z nie limitowanej części bezosobowego funduszu płac — do wysokości kwot zapotrzebowanych przez przedsiębiorstwo,

2) z funduszu premiowego pracowników umysłowych (§ 10 ust. 2) — do wysokości kwot zatwierdzonych przez upoważnione do tego organy, z uwzględnieniem przepisu § 23,

3) z części limitowanej bezosobowego funduszu płac i z funduszu honorariów — do wysokości kwot ustalonych w planie zadań gospodarczych i funduszu płac przedsiębiorstwa.

Rozdział IV

Zasady rozliczeń funduszu płac.

§ 19. 1. Wypłaty z osobowego funduszu płac, przekraczające:

1) w zakresie korygowanego funduszu płac — skorygowany plan tego funduszu,

2) w zakresie nie korygowanego funduszu płac — plan tego funduszu,

stanowią przekroczenie funduszu płac.

2. Jeżeli wypłaty z osobowego funduszu płac są niższe od granic, o których mowa w ust. 1, wówczas różnica stanowi oszczędność funduszu płac.

3. Jeżeli kwota limitowanych zasiłków chorobowych wypłaconych w kwartale przekroczy wysokość ustalonych na ten cel kredytów, wówczas przedsiębiorstwo obowiązane jest przy rozliczeniu funduszu płac wobec banku — pomniejszyć plan (plan skorygowany) osobowego funduszu płac o przekroczenie limitu wypłat zasiłków chorobowych.

4. Przy obliczaniu przekroczeń i oszczędności funduszu płac dokonane wypłaty pomniejsza się o wypłaty nie planowanych premii i dodatków do płac oraz innych składników wynagrodzeń, zaliczonych do funduszu płac, lecz nie objętych planem tego funduszu. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac określa wynagrodzenia zaliczone do funduszu płac, które nie są objęte planem funduszu płac przedsiębiorstwa. Składniki wynagrodzeń nie planowanych powinny być wymienione w instrukcjach Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie sprawozdawczości statystycznej z wykonania planów zatrudnienia i funduszu płac.

§ 20. 1. Przedsiębiorstwa składają w banku rozliczenia funduszu płac w okresach kwartalnych w rachunku narastającym od początku roku. Kopie tych rozliczeń przedsiębiorstwa przesyłają do zjednoczenia.

2. Wzory sprawozdań z wykonania planu zadań gospodarczych i funduszu płac oraz terminy ich przesyłania do banku ustala Prezes Narodowego Banku Polskiego (prezes, naczelny dyrektor banku specjalnego) w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 21. 1. Jeżeli z kwartalnego lub rocznego rozliczenia funduszu płac wynika przekroczenie funduszu płac, mają zastosowanie sankcje przewidziane w rozdziale V.

2. Przekroczenia funduszu płac powstałe na koniec I, II i III kwartału przedsiębiorstwa obowiązane są zlikwidować do końca roku obrachunkowego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do przekroczeń funduszu płac uznanych za uzasadnione przez właściwego ministra lub dyrektora zjednoczenia, a w odniesieniu do przedsiębiorstw powiązanych z planami terenowymi przez przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej — w ramach posiadanych przez nich rezerw (nie rozdzielonych limitów) funduszu płac.

4. Przekroczenia funduszu płac państwowych przedsiębiorstw przemysłowych, wynikające z rozliczenia na koniec II, III i IV kwartału, mogą być uznane za uzasadnione również na podstawie decyzji dyrektora zjednoczenia w ramach przyjętych oszczędności funduszu płac, o których mowa w § 22 ust. 2 i 3.

5. Na wniosek przedsiębiorstwa specjalizującego się w produkcji eksportowej, akceptowany przez dyrektora zjednoczenia, bank traktuje jako uzasadnione przekroczenie funduszu płac spowodowane dodatkowymi wypłatami funduszu płac związanymi z przygotowaniem produkcji eksportowej na przyszłe okresy, podjętej w ciągu roku, a nie ujętej w planie przedsiębiorstwa.

§ 22. 1. Ustalone na podstawie rozliczeń oszczędności osobowego funduszu płac przedsiębiorstw nie podlegają blokowaniu przez bank z zastrzeżeniem przepisów ust. 2 i 3.

2. W państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych 25% oszczędności osobowego funduszu płac robotników — wynikających z rozliczenia funduszu płac przedsiębiorstw na koniec II, III i IV kwartału — podlega przekazaniu do zjednoczenia z przeznaczeniem na cele określone w uchwale nr 28 Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1971 r. w sprawie premiowania i nagradzania w roku 1971 robotników i pracowników umysłowych państwowych przedsiębiorstw przemysłowych i nadzorujących je zjednoczeń oraz niektórych innych gałęzi gospodarki (Monitor Polski Nr 10, poz. 65). O kwoty przekazanych do zjednoczenia oszczędności funduszu płac, wykazanych na koniec II kwartału, pomniejsza się plan (plan skorygowany) funduszu płac przedsiębiorstwa na III kwartał. Analogiczny tryb postępowania stosuje się przy ustalaniu planu na IV kwartał.

3. Przepis ust. 2 stosuje się również do innych przedsiębiorstw, nie wymienionych w tym ustępie, które na mocy odrębnych przepisów uzyskały uprawnienia do wykorzystywania oszczędności funduszu płac, określone w § 4 uchwały nr 28 Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1971 r.

Rozdział V

Sankcje za nieprawidłową gospodarkę funduszem płac.

§ 23. 1. W razie powstania w przedsiębiorstwie przekroczenia osobowego funduszu płac podlegającego obowiązkowi likwidacji organ zatwierdzający wypłatę premii (dyrektor zjednoczenia, dyrektor przedsiębiorstwa, zarząd spółdzielni itp.) obowiązany jest wstrzymać wypłatę części funduszu premiowego pracowników umysłowych w wysokości określonej w przepisach o premiowaniu pracowników umysłowych, obowiązujących w danym przedsiębiorstwie. Jeżeli obowiązujące w danym przedsiębiorstwie przepisy o premiowaniu pracowników umysłowych nie określają wysokości sankcji za przekroczenie funduszu płac, wówczas organ zatwierdzający wypłatę premii obowiązany jest wstrzymać wypłaty z funduszu premiowego pracowników umysłowych w kwocie odpowiadającej przekroczeniu, lecz nie więcej niż 50% funduszu premiowego zatwierdzonego za wyniki danego okresu.

2. Na równi z przekroczeniami osobowego funduszu płac należy traktować ponadplanowe wypłaty z bezosobowego funduszu płac dokonane z części limitowanej tego funduszu oraz ponadplanowe wypłaty z funduszu honorariów.

3. Kwoty zawieszonych premii podlegają wypłacie w razie likwidacji przekroczenia funduszu płac.

§ 24. W razie wystąpienia w przedsiębiorstwie poważniejszych nieprawidłowości w gospodarce funduszem płac pracownicy odpowiedzialni za gospodarkę funduszem płac oraz pracownicy naruszający dyscyplinę płac powinni być pozbawieni premii do pełnej wysokości przypadającej na podstawie regulaminów premiowania.

§ 25. W razie prowadzenia przez przedsiębiorstwo niewłaściwej gospodarki funduszem płac bank — niezależnie od sankcji, o których mowa w § 23 i 24 — może zaostrzyć warunki udzielania przedsiębiorstwu kredytu w sposób przewidziany w przepisach o kredytowaniu przedsiębiorstw.

§ 26. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa, w którym powstało poważniejsze przekroczenie funduszu płac, powinien przedstawić organom samorządu robotniczego lub radzie zakładowej analizę gospodarki funduszem płac i przyczyny przekroczenia funduszu płac wraz z wnioskami o rozpatrzenie i podjęcie odpowiednich środków zmierzających do likwidacji przekroczenia lub usprawnienia gospodarki funduszem płac.

2. Przedsiębiorstwo powinno zawiadomić na piśmie oddział finansujący banku i zjednoczenie o środkach przedsięwziętych w celu uporządkowania gospodarki funduszem płac i likwidacji przekroczenia funduszu płac.

§ 27. Jeżeli w przedsiębiorstwach zgrupowanych w zjednoczeniu wystąpi na koniec danego kwartału przekroczenie funduszu płac podlegające obowiązkowi likwidacji, wówczas pracownicy tego zjednoczenia tracą prawo do części funduszu premiowego w wysokości i na zasadach określonych w odpowiednich przepisach o premiowaniu tych pracowników. Jeżeli przepisy o premiowaniu pracowników zjednoczeń nie określają sankcji za przekroczenia funduszu płac przedsiębiorstw, a suma podlegających obowiązkowi likwidacji przekroczeń funduszu płac przedsiębiorstw podległych danemu zjednoczeniu wynosi ponad 0,5% łącznego planowanego funduszu płac nadzorowanych przedsiębiorstw, wówczas wypracowany fundusz premiowy za wykonanie zadań przez zjednoczenie ulega obniżeniu o 10% za każde 0,5% przekroczenia funduszu płac, nie więcej jednak niż o 25% wypracowanego funduszu premiowego.

§ 28. W razie wystąpienia istotnych nieprawidłowości w gospodarce funduszem płac przedsiębiorstw dyrektorzy zjednoczeń obowiązani są z własnej inicjatywy lub na wniosek banku rozpatrzyć przyczyny występujących nieprawidłowości i podjąć środki niezbędne do ich likwidacji, powiadamiając o nich właściwy oddział banku.

Rozdział VI

Przepisy końcowe.

§ 29. Prezes Narodowego Banku Polskiego (prezes, naczelny dyrektor banku specjalnego) określi w instrukcji bankowej szczegółowe zasady kontroli i rozliczania funduszu płac oraz dokumenty potrzebne bankowi do sprawowania tej kontroli.

§ 30. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego na wniosek Prezesa Narodowego Banku Polskiego (prezesa, naczelnego dyrektora banku specjalnego) uwzględni we wzorach sprawozdań z wykonania planu zatrudnienia i funduszu płac potrzeby bankowej kontroli funduszu płac.

§ 31. 1. W stosunku do przedsiębiorstw, wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do uchwały, banki nie prowadzą kontroli funduszu płac na zasadach określonych w niniejszej uchwale, lecz kontrolę ograniczoną, polegającą na analizie sprawozdań z wykonania planu zatrudnienia i funduszu płac, przeprowadzaniu inspekcji w przedsiębiorstwach oraz na informowaniu przedsiębiorstw i ich jednostek nadrzędnych o ujawnionych nieprawidłowościach w gospodarce funduszem płac.

2. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego (prezesa, naczelnego dyrektora banku specjalnego) może — z własnej inicjatywy albo na wniosek właściwego ministra — objąć kontrolą w trybie uchwały przedsiębiorstwa wymienione w wykazie (ust. 1) lub ograniczyć kontrolę funduszu płac również w stosunku do przedsiębiorstw nie wymienionych w wykazie (ust. 1).

§ 32. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac dostosuje w porozumieniu z Prezesem Narodowego Banku Polskiego instrukcję Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 26 czerwca 1969 r. w sprawie zasad planowania, kontroli i korekty funduszu płac w biurach projektów (Monitor Polski Nr 29, poz. 222) do przepisów niniejszej uchwały.

§ 33. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac może — na wniosek właściwego ministra i po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego (prezesa, naczelnego dyrektora banku specjalnego) — ustalić, że przedmiotem kontroli funduszu płac sprawowanej przez banki jest łączny (bez podziału na poszczególne przedsiębiorstwa i zakłady) fundusz płac [illegible] kłady) nie mają obowiązku rozliczać funduszu płac wobec banków, a banki prowadzą w stosunku do nich jedynie ograniczoną kontrolę w zakresie ustalonym w § 31.

§ 34. Upoważnia się Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Ministrem Finansów oraz Ministrem Rolnictwa do odmiennego uregulowania zasad bankowej kontroli funduszu płac w przedsiębiorstwach rolnych.

§ 35. W zakresie uregulowanym niniejszą uchwałą tracą moc dotychczasowe przepisy.

W szczególności tracą moc:

1) uchwała nr 106 Rady Ministrów z dnia 27 marca 1962 r. w sprawie zasad i trybu kontroli funduszu płac przedsiębiorstw uspołecznionych wykonywanej przez banki (Monitor Polski Nr 29, poz. 123 wraz z późniejszymi zmianami),

2) uchwała nr 417 Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1963 r. w sprawie zasad obowiązujących przy wypłatach funduszu płac i ich kontroli w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych powiązanych z budżetem centralnym (Monitor Polski z 1964 r. Nr 4, poz. 15).

3) uchwała nr 52 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 1960 r. w sprawie zasad planowania, kontroli i korekty funduszu płac w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 18, poz. 90).

4) uchwała nr 334 Rady Ministrów z dnia 8 października 1963 r. w sprawie planowania oraz kontroli zatrudnienia i funduszu płac, związanych z rozwojem techniki w przedsiębiorstwach przemysłu maszynowego i elektrotechnicznego podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego (Monitor Polski Nr 84, poz. 405),

5) uchwała nr 61 Rady Ministrów z dnia 5 marca 1964 r. w sprawie zasad korekty limitów funduszu płac i zatrudnienia w spółdzielczości inwalidzkiej.

§ 36. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: P. *Jaroszewicz*

Załącznik do uchwały nr 91 Rady Ministrów z dnia 7 maja 1971 r. (poz. 201).

WYKAZ PRZEDSIĘBIORSTW, W STOSUNKU DO KTÓRYCH BANKI PRZEPROWADZAJĄ OGRANICZONĄ KONTROLĘ FUNDUSZU PŁAC

1. Ministerstwo Górnictwa i Energetyki:
— Polsko-Węgierska S.A. „Haldex”.

2. Ministerstwo Przemysłu Chemicznego:
— przedsiębiorstwa podległe Centrali Produktów Naftowych „CPN”.

3. Ministerstwo Przemysłu Spożywczego i Skupu:
— przedsiębiorstwa podległe Zjednoczeniu Chłodni Składowych.

4. Ministerstwo Komunikacji:
— przedsiębiorstwa podległe Centralnemu Zarządowi Dróg Publicznych,
— Przedsiębiorstwo Polskie Koleje Państwowe,
— Przedsiębiorstwo Polskie Linie Lotnicze „Lot”.

5. Ministerstwo Żeglugi:
— przedsiębiorstwa połowowe Zjednoczenia Gospodarki Rybnej,
— zarządy portów morskich,
— przedsiębiorstwa żeglugi morskiej.

6. Ministerstwo Łączności:
— przedsiębiorstwa nieprzemysłowe podległe Zjednoczeniu Stacji Radiowych i Telewizyjnych,
— jednostki Przedsiębiorstwa Państwowego „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”,
— przedsiębiorstwa nieprzemysłowe podległe Zjednoczeniu Upowszechniania Prasy i Książki „Ruch”.

7. Ministerstwo Gospodarki Komunalnej:
— ogrody zoologiczne,
— hotele nie prowadzące działalności gastronomicznej,
— przedsiębiorstwa straży miejskiej (dozoru mienia),
— Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku w Chorzowie.

8. Ministerstwo Kultury i Sztuki:
— Centrala Wynajmu Filmów,
— Centrala Filmów Oświatowych „Filmos”,
— Centrala Techniczno-Handlowa „Foto Kino Film”,
— wojewódzkie zarządy kin,
— pracownie sztuk plastycznych,
— Polska Agencja Artystyczna „Pagart”,
— Centralne Laboratoria oraz Wydawnictwo Katalogów i Cenników podległe Zjednoczeniu Przemysłu Poligraficznego,
— Przedsiębiorstwo Państwowe „Składnica Księgarska”,
— Państwowe przedsiębiorstwa „Dom Książki” podległe Centrali Księgarstwa „Dom Książki”.

9. Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej:
— wojewódzkie zarządy aptek,
— zakłady dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji.

10. Centralny Urząd Gospodarki Wodnej:
— okręgowe zarządy wodne podległe Centralnemu Zarządowi Wód Śródlądowych.

11. Centrala Rolnicza Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”:
— spółdzielnie zdrowia.

12. Centralny Związek Spółdzielczości Pracy:
— studenckie spółdzielnie pracy.

13. Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa”:
— wszystkie przedsiębiorstwa nieprzemysłowe.

14. Centralny Związek Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego:
— spółdzielnie mieszkaniowe,
— zakłady usług inwestycyjnych.

15. Zarządy okręgowe Funduszu Wczasów Pracowniczych.

16. Przedsiębiorstwa Zakładów Doskonalenia Zawodowego.

17. Wszystkie resorty:
— przedsiębiorstwa wydawnicze z wyjątkiem ich działalności poligraficznej,
— przedsiębiorstwa i zakłady doświadczalne tworzone w trybie uchwały nr 18 Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 1965 r.,
— gospodarstwa pomocnicze prowadzone na zasadach rozrachunku gospodarczego przez jednostki budżetowe.

54

UCHWAŁA Nr 103 RADY MINISTRÓW

z dnia 25 maja 1971 r.

w sprawie składników funduszu płac i pozostałych wynagrodzeń z tytułu pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej.

(Monitor Polski z dnia 8 czerwca 1971 r. Nr 31, poz. 196)

Rada Ministrów uchwala, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. Wynagrodzenie za pracę obejmuje wszelkie wypłaty pieniężne brutto oraz świadczenia w naturze przysługujące od jednostek gospodarki uspołecznionej:

1) pracownikom — z tytułu zatrudnienia na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, mianowania, powołania, wyboru, umowy o naukę zawodu, o przyuczenie do określonej pracy lub o odbycie wstępnego stażu pracy),

2) osobom nie będącym pracownikami — za określone prace wykonywane na podstawie umowy o pracę nakładczą, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o dzieło.

§ 2. Wynagrodzenia za pracę obejmują:

1) wynagrodzenia objęte funduszem płac:

a) osobowym funduszem płac,

w tym: funduszem zachęty materialnej,

b) bezosobowym funduszem płac,

c) funduszem honorariów,

d) funduszem agencyjno-prowizyjnym,

2) wynagrodzenia z funduszu zakładowego i funduszów o podobnym charakterze,

3) inne wynagrodzenia, nie objęte funduszem płac i nie wymienione w pkt 2, zwane dalej „innymi wynagrodzeniami".

§ 3. Do wynagrodzeń nie zalicza się należnych pracownikom wypłat ze środków ubezpieczenia społecznego, wartości świadczeń rzeczowych wynikających z przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy, jak: odzież robocza, środki piorące i odżywcze, bilety do łaźni itp., oraz świadczeń w postaci biletów pracowniczych lub dopłat do nich (bilety z tytułu „Karty Górnika", dojazdy do rodzin dla pracowników zwerbowanych, dopłaty do biletów miesięcznych).

§ 4. 1. Jeżeli praca wykonywana jest przy użyciu materiału, sprzętu lub narzędzi wykonawcy, wówczas do wynagrodzenia za pracę zalicza się tylko tę część należnej wypłaty, która przysługuje mu z tytułu osobistej pracy. Nie zalicza się natomiast kwot stanowiących ekwiwalent zużycia materiału, sprzętu lub narzędzi. Dla określenia wysokości tej ostatniej należności należy kierować się rzeczywistymi w danych warunkach kosztami zużycia materiału, sprzętu lub narzędzi, jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Podział należności na wynagrodzenie za pracę i ekwiwalent zużycia materiału, sprzętu lub narzędzi powinien być uwidoczniony w rachunku wykonawcy.

2. Do funduszu płac zalicza się również tę część wynagrodzenia, która na podstawie przepisów Ministra Finansów określana jest jako koszt uzyskania wynagrodzenia i w związku z tym wyłączona jest z opodatkowania.

§ 5. 1. Do funduszu płac danego okresu sprawozdawczego (miesiąc, kwartał, rok) wlicza się należności za prace wykonane lub zakończone w tym okresie, a rozliczone do terminu zamykającego dany okres sprawozdawczy. Za termin zamykający dany okres sprawozdawczy uważa się obowiązujący termin złożenia sprawozdania Głównemu Urzędowi Statystycznemu.

2. Należności nie rozliczone przed upływem terminu zamykającego dany okres sprawozdawczy wlicza się do funduszu płac tego okresu, w którym dokument płatniczy przekazano do wypłaty.

3. Należności z tytułu premii pracowników umysłowych, nie rozliczone przed upływem terminu zamykającego rok sprawozdawczy, wykazuje się w sprawozdaniach za rok, w którym dokonano wypłaty, z oznaczeniem, że kwota dotyczy poprzedniego roku sprawozdawczego.

Rozdział 2.

Fundusz płac.

§ 6. 1. Do funduszu płac zalicza się wynagrodzenia pieniężne brutto i wartość świadczeń w naturze, niezależnie od źródeł ich finansowania i rodzaju dokumentów będących podstawą wypłaty, stanowiące należności za pracę wykonaną przez pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony, sezonowo na czas określony, na okres próby, na czas wykonywania określonej roboty (§ 1 pkt 1) albo przez inne osoby fizyczne wykonujące pracę nakładczą, pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, jeżeli od wynagrodzeń za te prace nie pobiera się podatku dochodowego, obrotowego lub gruntowego.

2. Do funduszu płac zalicza się należności zarówno za prace objęte planem, jak i wykonywane poza planem.

§ 7. 1. Do osobowego funduszu płac zalicza się wszelkie wypłaty pieniężne brutto i wartość świadczeń w naturze za prace:

— pracowników pozostających w ewidencji personalnej zakładu pracy, należne z tytułu stosunku pracy określonego w § 1 pkt 1,

— z tytułu wykonywania pracy nakładczej,

— członków zorganizowanych grup roboczych (np. żołnierzy, członków hufców pracy, skazanych itp.).

Do osobowego funduszu płac zalicza się w szczególności:

1) wynagrodzenia wynikające z obowiązujących systemów płac, jak:

a) płace akordowe (w tym nadwyżki akordowe,

dopłaty z tytułu progresji akordowej, zachętę akordową),
b) płace czasowe (godzinowe, dniówkowe, miesięczne),
c) płace w systemie prowizyjnym i czasowo-prowizyjnym,
d) premie,
2) dodatki funkcyjne, służbowe, lokalne, terenowe, specjalne, za znajomość języków obcych, za posiadanie szczególnych kwalifikacji,
3) dodatki za pracę w warunkach szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych,
4) dodatki dla brygadzistów za kierowanie brygadą,
5) dodatki za wysługę lat i wynagrodzenie wynikające z kart górnika, hutnika itp.,
6) dodatki za dyżury domowe,
7) dodatki za rozłąkę,
8) dodatki za prowadzenie służbowych samochodów osobowych przez pracowników nie zatrudnionych na stanowisku kierowcy,
9) dopłaty za pracę w godzinach nadliczbowych i świątecznych, na drugiej i trzeciej zmianie oraz w godzinach nocnych,
10) dopłaty do wynagrodzeń pracowników najniżej zarabiających,
11) dodatki do wynagrodzeń pracowników zarabiających w poprzednim roku kalendarzowym brutto od 1000 do 2000 zł miesięcznie,
12) przejściowy dodatek kwartalny z tytułu rekompensaty wzrostu cen mleka, wprowadzony uchwałą nr 301 Rady Ministrów z dnia 14 września 1963 r.,
13) wynagrodzenie dodatkowe wypłacane z czystej nadwyżki spółdzielni za pełnienie funkcji członka zarządu spółdzielni,
14) wynagrodzenia za pracę nakładczą,
15) wynagrodzenia za prace wykonywane przez żołnierzy,
16) wynagrodzenia za prace wykonywane przez skazanych,
17) wynagrodzenia za instruktaż i szkolenie wewnątrzzakładowe, za kierowanie pracą praktykantów itp.,
18) wynagrodzenia za przeprowadzanie egzaminów, recenzowanie prac kontrolnych w szkoleniu zaocznym (korespondencyjnym), kierowanie i ocenę prac dyplomowych,
19) wynagrodzenia za czynności dodatkowe wykonywane przez nauczycieli w szkołach podstawowych, zasadniczych zawodowych i średnich oraz przez pracowników naukowo-dydaktycznych w szkołach wyższych,
20) wynagrodzenia za przeprowadzanie rozruchu zakładów lub przeprowadzanie próbnej produkcji oraz za prace związane z przygotowaniem i uruchomieniem produkcji nowych maszyn i urządzeń,
21) wynagrodzenia za dodatkowe czynności wykonywane w ramach stosunku pracy, a nie objęte podstawowymi zasadami wynagradzania, z wyjątkiem dodatkowych czynności z zakresu skupu, zbiórki i odsprzedaży opakowań i surowców wtórnych,
22) wynagrodzenia dodatkowe radców prawnych z tytułu zastępstwa w postępowaniu sądowym, w procesach dotyczących zakładu pracy, z którym radca prawny pozostaje w stosunku pracy,
23) ryczałty za opiekę nad klubami racjonalizatorskimi i za prowadzenie księgowości kas zapomogowo-pożyczkowych,
24) ryczałty dla społecznych inspektorów pracy,
25) wynagrodzenia za czas urlopów wypoczynkowych lub okolicznościowych,
26) wynagrodzenia pracowników delegowanych na kursy szkoleniowe i dokształcające,
27) wynagrodzenia pracowników za czas nieobecności związanej z wykonywaniem obowiązków społecznych i państwowych,
28) wynagrodzenia za czas przestojów i braki produkcyjne powstałe nie z winy pracownika,
29) wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, obciążające zakład pracy,
30) wynagrodzenia za przerwy w pracy dla matek karmiących oraz dla wszystkich pracownic korzystających z dwóch dni zwolnienia od pracy w ciągu roku w związku z wychowywaniem dzieci w wieku do lat 14,
31) wartość deputatów lub innych świadczeń wydawanych pracownikom bezpłatnie lub częściowo odpłatnie (w części nie opłaconej) oraz ekwiwalenty deputatów i innych świadczeń,
32) wartość umundurowania wydawanego pracownikom bezpłatnie lub częściowo odpłatnie (w części nie opłaconej) oraz ekwiwalenty wypłacane za umundurowanie.

2. Do osobowego funduszu płac zalicza się wynagrodzenia wypłacane robotnikom i pracownikom umysłowym z funduszu zachęty materialnej.

§ 8. 1. Do bezosobowego funduszu płac zalicza się wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia lub umów o dzieło, polegających głównie na osobistej pracy, dla której wykonania, ze względu na jej doraźny lub przejściowy charakter albo ze względu na niewielkie rozmiary, nie jest przewidziane w planie jednostki gospodarki uspołecznionej zatrudnienie pracowników.

W szczególności do funduszu tego zalicza się wynagrodzenia:
1) za usługi załadunkowe i wyładunkowe oraz za transport, składowanie i kopcowanie ziemiopłodów,
2) za pranie i naprawę odzieży ochronnej i roboczej, jak również ekwiwalent za te prace, wypłacone w gotówce lub w naturze,
3) za drobne roboty i usługi oraz drobne remonty pomieszczeń i naprawę sprzętu,
4) za prace związane z opracowaniem, oceną lub realizacją projektów racjonalizatorskich oraz za popularyzację wynalazczości i postępu technicznego,
5) za udział w posiedzeniach komisji oraz dla członków jury w konkursach,
6) za ekspertyzy, konsultacje, porady i tłumaczenia,
7) za wykłady w zakresie szkolenia wewnątrzzakładowego, prowadzone przez wykładowców nie będących pracownikami przedsiębiorstwa, za wykłady na kursach zawodowych organizowanych przez jednostki budżetowe oraz wynagrodzenia wykładowców nie będących stałymi pracownikami w ośrodkach kursowych,
8) za prace twórcze i autorskie, za prelekcje, odczyty itp., z wyjątkiem wynagrodzeń wypłacanych z funduszu honorariów,
9) za nadzór inwestycyjny i prace projektowe,

10) za skup, zbiorkę i odsprzedaż opakowań i surowców wtórnych,

11) za likwidację dołów urobkowych przy pracach geologiczno-poszukiwawczych,

12) za udział w orkiestrze zakładowej,

13) dla osób zatrudnionych przy czynnościach obsługowych w prezydiach gromadzkich rad narodowych, z wyjątkiem zatrudnionych na podstawie umowy o pracę,

14) dla członków komitetów członkowskich spółdzielni za udział w kontrolach, lustracjach, posiedzeniach komisji oraz za pełnienie dyżurów.

2. Do bezosobowego funduszu płac nie zalicza się należności za:

1) świadczenia dla osób wykonujących przemysł domowy lub ludowy,

2) świadczenia, od których pobierany jest podatek dochodowy, obrotowy lub gruntowy, oraz za usługi wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 19 dekretu z dnia 30 czerwca 1951 r. o podatku gruntowym (Dz. U. z 1966 r. Nr 2, poz. 12),

3) świadczenia, od których pobierana jest opłata skarbowa w wysokości 5%, określonej w § 38 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 marca 1970 r. w sprawie opłaty skarbowej (Dz. U. Nr 7, poz. 59), jeżeli wystawca rachunku stwierdzi, że osiągany przez niego obrót nie przekracza rocznie 12.000 zł.

§ 9. 1. Do funduszu honorariów zalicza się wynagrodzenia za prace twórcze, autorskie i realizatorskie należące do podstawowej (statutowej) działalności jednostek wypłacających te wynagrodzenia, które to prace wykonywane są przez pracowników własnych lub inne osoby fizyczne na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, a związane są z:

1) przygotowaniem, realizacją i rozpowszechnianiem filmów,

2) przygotowaniem, realizacją i organizacją imprez artystycznych, teatralnych, muzycznych, audycji radiowych i telewizyjnych oraz nagrań płytowych,

3) przygotowaniem i edycją książek oraz innych wydawnictw nieperiodycznych, czasopism, wydawnictw prasowych i opracowań graficznych druków akcydensowych i opakowań,

4) projektowaniem i wykonywaniem usług artystycznych z zakresu plastyki,

5) przygotowaniem środków reklamy,

6) przygotowaniem materiałów instruktażowych i szkoleniowych,

7) korespondencją redakcji z czytelnikami (publikowaną w prasie),

8) twórczością kompozytorską.

2. Do funduszu honorariów zalicza się ponadto:

1) wynagrodzenia nieetatowego personelu redakcyjnego czasopism w przedsiębiorstwach wydawniczych,

2) wynagrodzenia i tantiemy wypłacane twórcom przez stowarzyszenia twórców,

3) nagrody za prace wykonywane w trybie umów zlecenia bądź umów o dzieło (np. nagrody dla realizatorów filmów).

3. Należności z tytułu praw autorskich wypłacane na rzecz stowarzyszeń twórców nie obciążają funduszu honorariów.

§ 10. Do funduszu agencyjno-prowizyjnego zalicza się wszelkie należności osób nie będących pracownikami danego zakładu pracy za wykonywane przez nie zlecone im czynności, opłacane według określonej wysokości stawki prowizyjnej od dokonywanych transakcji kupna lub sprzedaży oraz wykonywanych usług, a w szczególności za:

1) sprzedaż prowadzoną na zasadach umowy agencyjnej (np. zryczałtowanej, prowizyjnej itp.) oraz za sprzedaż akwizycyjną,

2) skup ziemiopłodów,

3) skup runa leśnego i drewna,

4) skup zdecentralizowany nadwyżek rolnych oraz innych (np. za skup mleka, jaj itp.),

5) kolportaż książek i biletów na imprezy widowiskowe,

6) wykonywanie czynności agentów ubezpieczeniowych,

7) prowadzenie punktów gier liczbowych, przyzakładowych agencji PKO itp.,

8) usługi inseminacyjne,

9) roznoszenie mleka i innych towarów,

10) prowizyjne inkaso podatków,

11) wykonywanie funkcji społecznych kontrolerów komunikacji miejskiej.

Rozdział 3.

Wynagrodzenia z funduszu zakładowego i funduszów o podobnym charakterze.

§ 11. 1. Do wynagrodzeń z funduszu zakładowego lub funduszów o podobnym charakterze (fundusz za szczególne osiągnięcia ekonomiczne załóg, fundusz zakładowy lub premiowy w państwowych gospodarstwach rolnych, czysta nadwyżka spółdzielni itp.) zalicza się wszelkie wypłaty pieniężne i wartość świadczeń w naturze, dokonywane na rzecz osób fizycznych z części tych funduszów przeznaczonych na nagrody i świadczenia.

2. Do wynagrodzeń z czystej nadwyżki spółdzielni, pozostającej do dyspozycji walnego zgromadzenia członków, zalicza się wypłaty pieniężne i wartość świadczeń w naturze, z części przeznaczonej na nagrody i świadczenia dokonywane na rzecz osób fizycznych (z wyłączeniem wynagrodzeń określonych w § 7 ust. 1 pkt 13).

3. Do wynagrodzeń, o których mowa w ust. 1 i 2, nie zalicza się takich świadczeń na rzecz pracowników i ich rodzin, jak np. dopłaty do kolonii i półkolonii, zakup biletów do teatrów i kin, opłata kosztów wycieczek itp., pokrywanych z części funduszów wymienionych w ust. 1 lub z czystej nadwyżki spółdzielni, przeznaczonych na nagrody i świadczenia socjalne.

Rozdział 4.

Inne wynagrodzenia.

§ 12. Do innych wynagrodzeń przewidzianych w § 2 ust. 1 pkt 3 zalicza się pozostałe, nie objęte §§ 7, 8, 9, 10 i 11 wypłaty pieniężne i wartość świadczeń w naturze, dokonywane przez jednostki gospodarki uspołecznionej na rzecz osób fizycznych z tytułu stosunku pracy lub wykonania określonej pracy, wypłacane zarówno ze środków własnych, jak i ze środków innych jednostek (np. jednostki nadrzędnej, Centralnej Rady Związków Zawodowych, cen-

tral handlu zagranicznego), a w szczególności:

1) premie wypłacane osobom nie będącym pracownikami,

2) nagrody pieniężne i wartość nagród rzeczowych, z wyjątkiem zaliczanych do funduszów honorariów oraz do wynagrodzeń z funduszu zakładowego i funduszów o podobnym charakterze,

3) wynagrodzenia twórców za wynalazki pracownicze, udoskonalenia techniczne i usprawnienia,

4) nagrody za racjonalizację i współzawodnictwo pracy,

5) wypłaty z funduszu autorskiego,

6) stypendia pracownicze i fundowane,

7) wynagrodzenia za praktyki płatne przez zakład pracy i za pracę, wypłacane bezpośrednio do rąk uczniów nie będących pracownikami zakładu pracy,

8) świadczenia z ubezpieczenia społecznego podlegające zwrotowi w drodze regresu organu, który przyznał te świadczenia,

9) odszkodowania, renty oraz świadczenia wyrównawcze z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych należne od zakładu pracy,

10) wartość posiłków wydawanych w zakładzie pracy całkowicie lub częściowo bezpłatnie (w części nie opłaconej) nie objętych przepisem § 7 ust. 1 pkt 31,

11) zapomogi dla pracowników,

12) dodatkowe wynagrodzenia związane ze zwolnieniem, przeniesieniem służbowym i przywróceniem do pracy,

13) nagrody za działalność podstawową, wynikające ze stosowanych zasad wynagradzania, z wyjątkiem wymienionych w pkt 2,

14) nagrody za efektywność eksportu,

15) nagrody za aktywizację eksportu,

16) nagrody dla pracowników w przedsiębiorstwach specjalizujących się w eksporcie.

Rozdział 5.

Przepisy końcowe.

§ 13. Minister Finansów ustali zasady ewidencji wynagrodzeń za pracę, zapewniające pełne ujęcie księgowe tych wynagrodzeń z podziałem na składniki wymienione w § 2.

§ 14. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac i Ministrem Finansów dostosuje sprawozdawczość z zatrudnienia i płac do przepisów niniejszej uchwały.

§ 15. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Minister Finansów wprowadzą w miarę potrzeby w ciągu 1971 r. odpowiednie zmiany w planie i budżecie na rok 1971, uwzględniające przyjętą w niniejszej uchwale klasyfikację i strukturę składników funduszu płac.

§ 16. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w porozumieniu z Ministrem Finansów i Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac może wprowadzić w miarę potrzeby zmiany w zakresie klasyfikacji składników funduszu płac i pozostałych wynagrodzeń z tytułu pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej, określonych niniejszą uchwałą.

§ 17. 1. Traci moc uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 12 stycznia 1965 r. w sprawie składników funduszu płac i pozostałych wynagrodzeń z tytułu pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski Nr 2, poz. 5).

2. W uchwale nr 235 Rady Ministrów z dnia 26 września 1967 r. w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w przedsiębiorstwach państwowych (Monitor Polski Nr 57, poz. 277) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1:

a) w ust. 1 po pkt 9 dodaje się punkty 10—13 w brzmieniu:

„10) udział w posiedzeniach komisji oraz dla członków jury w konkursach,

11) skup, zbiórkę i odsprzedaż opakowań i surowców wtórnych,

12) likwidację dołów urobkowych przy pracach geologiczno-poszukiwawczych,

13) udział członków komitetów członkowskich spółdzielni w kontrolach, lustracjach, posiedzeniach komisji oraz za pełnienie dyżurów",

b) skreśla się ust. 2,

c) ust. 3 otrzymuje kolejne oznaczenie jako ust. 2,

2) skreśla się § 11.

§ 18. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

55

UCHWAŁA Nr 104 RADY MINISTRÓW

z dnia 25 maja 1971 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie zasad wynagradzania radców prawnych i referentów prawnych zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych, zjednoczeniach oraz w bankach państwowych.

(Monitor Polski z dnia 8 czerwca 1971 r. Nr 31, poz. 197)

Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. W § 4 uchwały nr 400 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 1963 r. w sprawie zasad wynagradzania radców prawnych i referentów prawnych zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych, zjednoczeniach oraz w bankach państwowych (Monitor Polski Nr 94, poz. 438) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

2. Wynagrodzenie zasadnicze podwyższone o 10% przysługuje również radcy prawnemu, zatrudnionemu wyłącznie w zakładach pracy uprawnionych do prowadzenia działalności handlu zagranicznego, bez względu na to, czy jest zatrudniony w jednym, czy w kilku zakładach pracy".

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

56

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 12 kwietnia 1971 r.

w sprawie nabywania, przechowywania i używania środków strzałowych w zakładach górniczych.

(Dziennik Ustaw z dnia 17 maja 1971 r. Nr 11, poz. 109)

Na podstawie art. 82 pkt 5 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie określa zasady i warunki nabywania, przechowywania i używania środków strzałowych w zakładach górniczych eksploatujących złoża kopalin, których wydobywanie podlega prawu górniczemu.

2. Przepisy rozporządzenia stosuje się również do:

1) zakładów górniczych określonych w ust. 1, znajdujących się w budowie lub rozbudowie,

2) przedsiębiorstw geologicznych, prowadzących objęte pracami geologicznymi roboty górnicze i wiercenia studzienne, które podlegają przepisom prawa górniczego zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 1960 r. o prawie geologicznym (Dz. U. Nr 52, poz. 303).

§ 2. 1. Środkami strzałowymi są używane w zakładach górniczych materiały wybuchowe oraz środki inicjujące i zapalające.

2. Środkami inicjującymi są spłonki, zapalniki elektryczne ostre, lonty detonujące, opóźniacze detonujące, detonatory oraz inne środki służące do zainicjowania materiału wybuchowego.

3. Środkami zapalającymi są lonty prochowe, zapalacze lontowe, zapalniki elektryczne nieostre i inne środki służące pośrednio do zainicjowania materiału wybuchowego.

4. Ładunkiem materiału wybuchowego jest materiał wybuchowy uzbrojony środkiem inicjującym lub zapalającym,

5. Sprzętem strzałowym są używane w zakładach górniczych urządzenia i przyrządy służące do przenoszenia i przewożenia środków strzałowych, sporządzania ładunków materiału wybuchowego oraz ich ładowania, łączenia, pomiaru i odpalania.

§ 3. 1. Zakład górniczy może nabywać, przechowywać i używać wyłącznie takie środki strzałowe oraz stosować taki sprzęt strzałowy, jakie są dopuszczone do używania w zakładach górniczych.

2. Wyższy Urząd Górniczy dopuszcza do używania w zakładach górniczych środki strzałowe i sprzęt strzałowy oraz ustala warunki ich stosowania.

3. Warunki, jakim powinny odpowiadać środki strzałowe oraz sprzęt strzałowy dopuszczone do używania w zakładach górniczych, oraz metody badań, jakim powinny być poddane te środki i sprzęt przed dopuszczeniem do używania, określają normy.

4. Zasady i tryb dopuszczenia środków strzałowych i sprzętu strzałowego do używania w zakładach górniczych określi Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami.

§ 4. 1. Zezwolenia na nabywanie, przechowywanie i używanie środków strzałowych przez zakłady górnicze udzielają okręgowe urzędy górnicze na zasadach i w trybie określonych odrębnymi przepisami.

2. W wyjątkowych wypadkach zakład górniczy może udostępnić środki strzałowe innemu zakładowi górniczemu za zezwoleniem okręgowego urzędu górniczego właściwego dla zakładu odstępującego. Przepis ust. 1 oraz przepisy rozporządzenia dotyczące nabywania środków strzałowych stosuje się odpowiednio.

§ 5. W zakładzie górniczym powinien znajdować się aktualny wykaz środków strzałowych i sprzętu strzałowego, dopuszczonych do używania w zakładach górniczych i używanych w danym zakładzie, z podaniem warunków ich stosowania.

§ 6. 1. Czynności związane z odbiorem dostaw, przewozem, przenoszeniem, przechowywaniem i używaniem środków strzałowych mogą wykonywać tylko osoby do tego upoważnione na zasadach i w trybie określonych przepisami prawa górniczego i przepisami o bezpieczeństwie ruchu przy przewozie materiałów wybuchowych na drogach publicznych oraz przy transporcie innymi środkami lokomocji.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, powinny:

1) być wytypowane spośród pracowników doświadczonych, znanych kierownictwu zakładu górniczego z trzeźwości, sumienności i stranności w wykonywaniu obowiązków służbowych,

2) posiadać ukończony z wynikiem pomyślnym kurs w zakresie swojej specjalności; zasady prowadzenia szkolenia kursowego oraz zatwierdzania programów kursów regulują odrębne przepisy.

§ 7. W miejscach, w których znajdują się środki strzałowe oraz w ich pobliżu, jak również przy wykonywaniu czynności związanych bezpośrednio ze środkami strzałowymi nie wolno używać ognia, lamp z otwartym płomieniem ani palić tytoniu.

§ 8. Środki strzałowe i zapalarki elektryczne powinny być zabezpieczone przed możliwością przedostania się do rąk osób niepowołanych.

§ 9. 1. Wszyscy pracownicy zakładu górniczego obowiązani są:

1) zachowywać jak największą ostrożność przy wszelkich czynnościach ze środkami strzałowymi,

2) zgłaszać natychmiast najbliższej osobie dozoru ruchu wypadki stwierdzonego braku (kradzieży, zgubienia) środków strzałowych oraz wypadki ich znalezienia i pozostawienia bez dozoru, jak również inne fakty i okoliczności mogące spowodować niebezpieczeństwo wybuchu środków strzałowych.

2. Osoba dozoru ruchu, która otrzymała zgłoszenie o wypadkach określonych w ust. 1 pkt 2, powinna przekazać je niezwłocznie kierownikowi ruchu zakładu górniczego, który o wypadkach kradzieży, zgubienia lub znalezienia środków strzałowych powinien natychmiast zawiadomić właściwy okręgowy

urząd górniczy i najbliższą jednostkę Milicji Obywatelskiej.

§ 10. Dla każdego miejsca wykonywania robót strzałowych na powierzchni i dla każdego oddziału pod ziemią, w którym są wykonywane roboty strzałowe, kierownik ruchu zakładu górniczego ustala sposób:

1) bezpiecznego przewozu i przenoszenia środków strzałowych,

2) bezpiecznego przechowywania i zabezpieczenia środków strzałowych w pobliżu miejsca wykonywania robót strzałowych,

3) bezpiecznego wykonywania prac przygotowawczych, poprzedzających właściwe roboty strzałowe,

4) zabezpieczenia ludzi, mienia oraz ciągłości ruchu zakładu górniczego przed skutkami robót strzałowych,

Rozdział 2.
Nabywanie środków strzałowych.

§ 11. Środki strzałowe mogą być nabywane i dostarczane do zakładu górniczego tylko w oryginalnych i nie uszkodzonych opakowaniach fabrycznych.

§ 12. 1. Odbioru nabytych środków strzałowych może dokonywać tylko osoba do tego uprawniona i upoważniona pisemnie przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

2. Odbiór nabytych środków strzałowych może być dokonywany po szczegółowym sprawdzeniu zgodności ilości i numeracji ich opakowań fabrycznych z dowodem dostawy.

3. W razie stwierdzenia jakichkolwiek niezgodności w dostawie, osoba dokonująca odbioru środków strzałowych na miejscu w zakładzie górniczym obowiązana jest spisać odpowiedni protokół, a kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym wytwórnię (dostawcę) środków strzałowych. Ponadto o brakach ilościowych należy niezwłocznie zawiadomić najbliższą jednostkę Milicji Obywatelskiej.

§ 13. W razie stwierdzenia jakościowych wad nabytych środków strzałowych, zakład górniczy jest obowiązany wstrzymać ich używanie oraz niezwłocznie dokonać reklamacji u dostawcy.

§ 14. Szczegółowe zasady i tryb składania zamówień na dostawy środków strzałowych oraz dokonywania ich odbioru i zgłaszania reklamacji związanych z odbiorem określają odrębne przepisy.

Rozdział 3.
Przechowywanie środków strzałowych.

§ 15. 1. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w § 33—35 środki strzałowe mogą być przechowywane w zakładzie górniczym tylko w przeznaczonych na ten cel i odpowiednio przystosowanych i zlokalizowanych składach materiałów wybuchowych, zapewniających bezpieczeństwo ludzi i ochronę mienia przed ewentualnymi skutkami wybuchu, a w szczególności:

1) bezpieczeństwo ludzi zatrudnionych bezpośrednio przy wszelkich czynnościach wykonywanych w składach materiałów wybuchowych i środków inicjujących i zapalających,

2) bezpieczeństwo ludzi zamieszkałych lub znajdujących się w pobliżu składów materiałów wybuchowych,

3) ochronę obiektów i urządzeń zakładu górniczego oraz obiektów i urządzeń położonych w jego sąsiedztwie,

4) zabezpieczenie przed wejściem osób postronnych.

2. Przy ocenie bezpieczeństwa i ochrony, o których mowa w ust. 1, należy uwzględnić ewentualne skutki wybuchu w składzie materiałów wybuchowych spowodowane falą uderzeniową (powietrzną) lub sejsmiczną (w podłożu) oraz rozrzutem odłamków.

§ 16. Zakład górniczy może przechowywać środki strzałowe w składzie materiałów wybuchowych innego zakładu górniczego oraz w wojskowych składach materiałów wybuchowych po uprzednim wyrażeniu na to zgody odpowiednich jednostek nadrzędnych zainteresowanych zakładów i zawiadomieniu okręgowego urzędu górniczego.

§ 17. Składy materiałów wybuchowych dzielą się na:

1) stałe, których okres użytkowania jest nieograniczony w czasie,

2) tymczasowe, których okres użytkowania nie przekracza 5 lat,

3) ruchome (przenośne) — urządzone na pojeździe przystosowanym do przechowywania i wydawania środków strzałowych oraz odpowiadającym pod względem konstrukcji, wyposażenia i stanu technicznego warunkom określonym w przepisach bezpieczeństwa ruchu przy przewozie materiałów wybuchowych na drogach publicznych,

4) podręczne — służące do krótkotrwałego, nie przekraczającego okresu jednej zmiany roboczej, przechowywania i wydawania środków strzałowych w pobliżu miejsca wykonywania robót strzałowych,

5) podziemne — stanowiące zespół podziemnych komór składowych i innych wyrobisk połączony z czynnymi wyrobiskami górniczymi, a oddzielony od nich drzwiami lub kratami,

6) naziemne — stanowiące zespół komór (pomieszczeń) składowych usytuowanych na powierzchni w obrębie ogrodzonego terenu,

7) wgłębione — stanowiące zespół podziemnych komór składowych i innych wyrobisk nie połączony z czynnymi podziemnymi wyrobiskami górniczymi.

§ 18. Naziemne i wgłębione składy materiałów wybuchowych powinny być zlokalizowane w miejscach:

1) suchych i nie narażonych na zalew w czasie powodzi,

2) dostępnych dla transportu kołowego,

§ 19. Podziemne składy materiałów wybuchowych powinny być zlokalizowane:

1) w odgałęzieniach chodników przewozowych lub służących do ruchu załogi,

2) w odległości co najmniej 100 m od szybów i szybików oraz co najmniej 20 m od komór pomp, rozdzielni itp. obiektów oraz wyrobisk służących do ruchu załogi lub transportu,

3) w miejscach suchych i zabezpieczonych przed zalaniem wodą,

4) w skałach niepalnych.

§ 20. 1. Wszystkie składy materiałów wybuchowych powinny być zlokalizowane w miejscach zabezpieczonych przed wszelkiego rodzaju zagrożeniami górniczymi i wyładowaniami atmosferycznymi.

2. Składy materiałów wybuchowych powinny być oddalone od siebie o takie odległości, aby ewentu-

alny wybuch środków strzałowych w jednym składzie nie mógł spowodować wybuchu w innym składzie.

§ 21. 1. Zezwolenie na lokalizację składów materiałów wybuchowych oraz na ich budowę i przebudowę wydaje okręgowy urząd górniczy.

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego określi w porozumieniu z właściwymi ministrami szczegółowe warunki lokalizacji, budowy i przebudowy składów materiałów wybuchowych i przechowywania w tych składach środków strzałowych oraz zasady i tryb udzielania zezwoleń, o których mowa w ust. 1.

§ 22. W składzie materiałów wybuchowych wolno przechowywać środki strzałowe tylko w ilości i rodzaju określonych w zezwoleniu okręgowego urzędu górniczego.

§ 23. W zakładzie górniczym powinna być prowadzona bieżąca ewidencja przychodu i rozchodu środków strzałowych według zasad ustalonych przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami.

§ 24. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest do zapewnienia prawidłowego stanu wyposażenia i zabezpieczenia składów materiałów wybuchowych oraz ich bieżącej kontroli.

§ 25. W składach materiałów wybuchowych powinny znajdować się:

1) wykaz pracowników upoważnionych do wykonywania robót strzałowych,

2) wykaz osób dozoru ruchu upoważnionych przez kierownika ruchu zakładu górniczego do wystawiania zapotrzebowania na środki strzałowe oraz wzory podpisów tych osób.

§ 26. Naziemne i wgłębione składy materiałów wybuchowych powinny być chronione w sposób uzgodniony z właściwymi organami Milicji Obywatelskiej.

§ 27. Zabrania się w składach materiałów wybuchowych rozcinania lontów, uzbrajania i rozbrajania środków zapalających, przygotowywania naboi udarowych, dokonywania pomiarów oporności zapalników elektrycznych ostrych oraz wszelkich innych czynności ze środkami strzałowymi, które grożą wybuchem.

§ 28. Zabrania się osobom zatrudnionym w składach materiałów wybuchowych używania odzieży i bielizny z tworzyw sztucznych ładujących się elektrostatycznie.

§ 29. 1. Wstęp do składu materiałów wybuchowych jest dozwolony osobie uprawnionej do przyjmowania i wydawania środków strzałowych (wydawcy materiałów wybuchowych) oraz w jego obecności:

1) kierownikowi ruchu zakładu górniczego,

2) zastępcy kierownika ruchu zakładu górniczego, upoważnionemu do zastępowania kierownika w zakresie nadzoru nad gospodarką środkami strzałowymi,

3) inżynierowi (technikowi, sztygarowi) strzałowemu,

4) przedstawicielom organów administracji państwowej w zakresie górnictwa,

5) przedstawicielom organów Milicji Obywatelskiej,

6) innym osobom — tylko na podstawie pisemnego upoważnienia kierownika ruchu zakładu górniczego.

2. Osobom wykonującym robotę strzałową i pobierającym środki strzałowe na podstawie zapotrzebowania oraz osobom dozoru ruchu górniczego dozwolony jest wstęp:

1) na ogrodzony teren naziemnego i wgłębionego składu materiałów wybuchowych oraz do przedsionka komory wydawczej tych składów,

2) do podręcznych i ruchomych składów materiałów wybuchowych,

3) do przedsionka komory wydawczej podziemnych składów materiałów wybuchowych.

§ 30. Ze składu materiałów wybuchowych środki strzałowe wydają wydawcy materiałów wybuchowych tylko osobom upoważnionym do wykonywania robót strzałowych lub do odbioru tych środków.

§ 31. Odbiorca środków strzałowych ze składu materiałów wybuchowych, przed pisemnym potwierdzeniem ich odbioru, obowiązany jest w obecności wydawcy materiałów wybuchowych skontrolować zgodność otrzymanych środków strzałowych z zapotrzebowaniem.

§ 32. 1. Odbiorcy środków strzałowych nie wolno samowolnie przekazywać lub wypożyczać tych środków innym osobom, nawet uprawnionym do wykonywania robót strzałowych.

2. W wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych potrzebami ruchu zakładu górniczego, osoba dozoru ruchu górniczego może zezwolić na przekazanie środków strzałowych innej osobie wykonującej roboty strzałowe w tym samym zakładzie górniczym. Osoba dozoru ruchu górniczego obowiązana jest fakt przekazania odnotować w ewidencjach środków strzałowych prowadzonych przez przekazującego i przejmującego.

§ 33. 1. Przechowywanie środków strzałowych w pobliżu miejsca wykonywania robót strzałowych dozwolone jest tylko pod zamknięciem, w składach podręcznych i ruchomych lub w skrzyniach strzałowych, z wyjątkiem wypadków określonych w § 35.

2. Osoby upoważnione do wykonywania robót strzałowych powinny stale posiadać przy sobie klucze do pomieszczeń, w których znajdują się środki strzałowe (ust. 1).

§ 34. 1. Skrzynie strzałowe powinny być ustawione w miejscach suchych, w sposób zabezpieczający je przed uszkodzeniem.

2. Miejsce ustawienia i sposób zabezpieczenia skrzyń strzałowych ustalają osoby dozoru ruchu, nadzorujące bezpośrednio roboty strzałowe.

§ 35. 1. W odkrywkowym zakładzie górniczym, prowadzącym strzelanie długimi otworami lub strzelanie komorowe, oraz w przedsiębiorstwach geologicznych, prowadzących strzelanie w otworach wiertniczych, materiały wybuchowe potrzebne do jednorazowego odstrzału mogą być za zgodą okręgowego urzędu górniczego składowane w innym odpowiednim miejscu poza składem materiałów wybuchowych przez okres nie przekraczający 24 godzin.

2. Miejsce składowania powinno:

1) odpowiadać warunkom bezpieczeństwa, o których mowa w § 15,

2) być ogrodzone w odległości co najmniej 10 m od złożonego materiału wybuchowego, chronione posterunkiem, oznaczone tablicami ostrzegawczymi i należycie oświetlone w porze nocnej,

3) znajdować się w odległości co najmniej 100 m od otworów strzałowych, sztolni lub szybika i 300 m

od obiektów użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych i składów materiałów łatwo palnych.

3. Warunki, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą składowania materiałów wybuchowych obok miejsca odstrzału bezpośrednio przed załadowaniem ich do otworów strzałowych, jeżeli miejsce złożenia materiałów wybuchowych znajduje się w odległości nie mniejszej niż 5 m od wylotu sztolni, szybika lub otworu.

§ 36. Składowanie wraz ze środkami strzałowymi i sprzętem strzałowym innych przedmiotów lub narzędzi jest zabronione.

Rozdział 4.
Przewożenie i przenoszenie środków strzałowych.

§ 37. 1. Środki strzałowe mogą być przewożone i przenoszone w zakładzie górniczym tylko w przeznaczonych na ten cel i odpowiednio przystosowanych naczyniach (puszkach itp.) lub w oryginalnych opakowaniach fabrycznych, przy zastosowaniu środków transportowych gwarantujących bezpieczeństwo ludzi i mienia oraz pewność ruchu zakładu górniczego, a w szczególności:

1) bezpieczeństwo ludzi zatrudnionych bezpośrednio przy przenoszeniu i przewożeniu środków strzałowych,

2) bezpieczeństwo ludzi przebywających na trasie przewozu lub przenoszenia środków strzałowych,

3) ochronę obiektów i urządzeń zakładu górniczego, jak również obiektów i urządzeń znajdujących się poza terenem zakładu górniczego.

2. Przewóz środków strzałowych może odbywać się tylko w specjalnych wozach dopuszczonych do używania przez Wyższy Urząd Górniczy.

§ 38. Przy przenoszeniu lub przewożeniu środków strzałowych należy je zabezpieczyć przed zetknięciem się z otwartym płomieniem, iskrami, urządzeniami i przewodami elektrycznymi, przed temperaturą przekraczającą 60°C oraz przed wstrząsami, tarciem, uderzeniem, zawilgoceniem, jak również przed możliwością przedostania się tych środków w ręce osób niepowołanych.

§ 39. 1. Zabrania się przewożenia:

1) w stanie luźnym paczek, nabojów materiałów wybuchowych oraz środków inicjujących,

2) materiałów wybuchowych razem ze środkami inicjującymi, z wyjątkiem lontów detonujących.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy przedsiębiorstw geologicznych, które mogą przewozić małe ilości materiałów wybuchowych wraz ze środkami inicjującymi na warunkach określonych przepisami o bezpieczeństwie przy przewozie materiałów wybuchowych na drogach publicznych.

§ 40. W czasie przewozu materiałów wybuchowych lub środków inicjujących należy wstrzymać wszelki inny transport na drodze przewozu oraz wszelkie roboty, które mogą zmniejszyć bezpieczeństwo przewozu.

§ 41. Pojazd, którym przewozi się środki strzałowe na powierzchni, powinien być zaopatrzony w napis „Uwaga — materiały wybuchowe".

§ 42. Przewóz środków strzałowych może odbywać się pociągami na następujących warunkach:

1) wozy z materiałami wybuchowymi lub ze środkami inicjującymi powinny być umieszczone w środku pociągu albo co najmniej za dwoma pierwszymi próżnymi wozami, licząc od lokomotywy, przy czym jeden z tych wozów powinien być wozem osobowym,

2) poza wozami ze środkami strzałowymi pozostałe wozy wchodzące w skład pociągu powinny być próżne,

3) wozy ze środkami strzałowymi powinny być umieszczone tak, aby nie mogły na nie spadać iskry ze zbieraka prądu lokomotywy przewodowej lub iskry z lokomotywy parowej,

4) materiały wybuchowe i środki inicjujące nie mogą być przewożone w tym samym pociągu, z wyjątkiem wypadków określonych w pkt 7,

5) prędkość jazdy pociągu nie może przekraczać 3 m/sek.,

6) w pociągu może znajdować się tylko maszynista, konwojent pociągu i wydawca materiałów wybuchowych lub osoba nadzorująca transport,

7) puszki strzałowe z materiałami wybuchowymi oraz ładownice z zapalnikami elektrycznymi mogą być przewożone przez strzałowych w pociągu przewożącym załogę, jeżeli wóz, w którym znajdują się puszki oraz ładownice, jest konwojowany i oddzielony od wozów zajętych przez załogę co najmniej dwoma próżnymi wozami.

§ 43. Przy przewozie materiałów wybuchowych lub środków inicjujących urządzeniem transportowym z zastosowaniem liny bez końca wozy doczepia się do liny w takich odstępach od najbliższych wozów roboczych, aby lina ciągnąca nie wlokła się po spągu wyrobiska.

§ 44. 1. Przewóz ręczny materiałów wybuchowych lub środków inicjujących po torach pochyłych (po pochylniach i upadowych) jest zabroniony.

2. Przy przewozie ręcznym materiałów wybuchowych lub środków inicjujących na torach poziomych należy zachować odstęp między wozami co najmniej 10 m. W czasie takiego przewozu wyznaczony pracownik powinien iść przed pierwszym wozem, ostrzegając napotykanych ludzi o zagrożeniu.

§ 45. 1. Przewóz materiałów wybuchowych lub środków inicjujących klatkami wyciągu szybowego może odbywać się tylko w wozach specjalnie do tego celu przystosowanych; przewóz taki nie może odbywać się w czasie przeznaczonym na jazdę ludzi i przekraczać prędkości przewidzianej dla takiej jazdy.

2. W czasie przewozu, o którym mowa w ust. 1, użycie drugiej klatki tego samego wyciągu szybowego lub innego piętra tej samej klatki do innych celów jest zabronione.

3. Wydawca materiałów wybuchowych lub osoba nadzorująca przewóz środków strzałowych może jechać klatką wyciągu szybowego, którą przewozi się materiały wybuchowe lub środki inicjujące, jednak na innym próżnym piętrze tej klatki.

4. Osobom nie wymienionym w ust. 3 jazda w klatce wyciągu szybowego, którą przewozi się materiały wybuchowe lub środki inicjujące, jest zabroniona.

5. Osoby wymienione w ust. 3 obowiązane są zawiadomić każdorazowo maszynistę maszyny wyciągowej oraz sygnalistów na nadszybiu i podszybiach o rozpoczęciu i zakończeniu przewozu materiałów wybuchowych lub środków inicjujących.

§ 46. 1. Przewóz materiałów wybuchowych lub środków inicjujących szybowym wyciągiem kubło-

wym powinien odbywać się z prędkością przewidzianą dla jazdy ludzi i poza czasem przeznaczonym na tę jazdę.

2. Materiały wybuchowe lub środki inicjujące powinny być przewożone wyciągiem kubłowym bezpośrednio przed przystąpieniem do ładowania otworów strzałowych.

3. W czasie przewozu kubłem środków inicjujących lub nabojów udarowych oraz w czasie przewozu materiałów wybuchowych, w ilości powyżej 25 kg — w kuble może znajdować się tylko osoba wykonująca roboty strzałowe.

4. W czasie przewozu kubłem materiałów wybuchowych w ilości do 25 kg — w kuble oprócz osoby wymienionej w ust. 3 może znajdować się najwyżej jeszcze jedna osoba.

5. Ładowanie materiałów wybuchowych, środków inicjujących i naboi udarowych do kubła może się odbywać tylko wtedy, gdy kubeł spoczywa na zamkniętych klapach szybowych, a lina wyciągu jest napięta.

6. Wyładowanie materiałów wybuchowych, środków inicjujących i naboi udarowych z kubła może odbywać się tylko po uprzednim odczepieniu liny wyciągowej od kubła.

7. Czynności związane z załadowaniem i wyładowaniem materiałów wybuchowych, środków inicjujących i naboi udarowych mogą być wykonywane tylko przez osoby wykonujące roboty strzałowe lub pod ich bezpośrednim nadzorem. Czynności te powinny być również nadzorowane przez osoby dozoru ruchu górniczego.

§ 47. Przy przenoszeniu materiałów wybuchowych i środków inicjujących należy:

1) do przenoszenia skrzyń ważących powyżej 30 kg brutto wyznaczyć liczbę ludzi odpowiednią do ciężaru,

2) materiały wybuchowe i środki inicjujące w uszkodzonym opakowaniu fabrycznym przenosić w specjalnej skrzyni transportowej,

3) przy równoczesnym przenoszeniu kilku skrzyń zastosować między nimi odległość co najmniej 10 m,

4) przy równoczesnym przenoszeniu środków strzałowych w naczyniach zachować odległość co najmniej 5 m między przenoszącymi.

§ 48. 1. Środki strzałowe może przenosić ze składu materiałów wybuchowych do skrzyni strzałowej i od skrzyni strzałowej do przodku tylko osoba upoważniona do wykonywania robót strzałowych.

2. Osoba dozoru ruchu górniczego może powierzyć przenoszenie materiałów wybuchowych lub środków zapalających innym należycie pouczonym pracownikom, pozostającym pod nadzorem osoby upoważnionej do wykonywania robót strzałowych, która pobrała środki strzałowe ze składu materiałów wybuchowych.

§ 49. Środki strzałowe powinny być przenoszone wolnymi od przeszkód drogami przeznaczonymi do ruchu pieszego.

§ 50. 1. Osobom przenoszącym środki strzałowe (§ 48) nie wolno zjeżdżać i wyjeżdżać szybami, szybikami i wyrobiskami pochyłymi w tej samej klatce lub wozie, w którym znajdują się inne osoby poza osobami dozoru ruchu.

2. Osoby korzystające z pociągu w czasie przewożenia w nim środków strzałowych powinny wsiadać do wyznaczonych dla nich wozów na końcu pociągu. Wozy te powinny być oddzielone od reszty pociągu co najmniej dwoma pustymi wozami.

§ 51. Właściwi ministrowie określą w razie potrzeby zasady i warunki przewozu środków strzałowych w zakładach górniczych urządzeniami transportowymi, nie wymienionymi w niniejszym rozdziale.

Rozdział 5.

Używanie środków strzałowych.

§ 52. 1. Dla każdego miejsca, warunków i rodzaju roboty strzałowej powinna być ustalana dokumentacja (metryka) strzałowa, określająca sposób wykonywania roboty strzałowej.

2. Osoby wykonujące i nadzorujące roboty strzałowe obowiązane są do przestrzegania dokumentacji (metryki) strzałowej.

§ 53. Osobie wykonującej roboty strzałowe wolno używać wyłącznie takich środków strzałowych, które zostały jej wydane w zakładzie górniczym.

§ 54. Osoba wykonująca roboty strzałowe jest obowiązana dokładnie ewidencjonować pobrane i użyte środki strzałowe i rozliczać się z nich.

§ 55. W razie stwierdzenia nieodpowiedniej jakości środków strzałowych oraz braku lub wadliwego działania sprzętu strzałowego wykonywanie robót strzałowych jest zabronione.

§ 56. Osoby zatrudnione przy czynnościach z zapalnikami elektrycznymi, niebezpiecznymi wobec ładunków elektrostatycznych, nie mogą w czasie tych czynności mieć na sobie bielizny i odzieży z włókna sztucznego, ładującego się elektrostatycznie.

§ 57. Wykonywanie następujących robót strzałowych dozwolone jest tylko w obecności osoby dozoru ruchu:

1) strzelanie komorowe,

2) strzelanie długimi otworami,

3) odpalanie centralnie z powierzchni,

4) odpalanie zza tamy strzałowej,

5) prowadzenie robót torpedujących,

6) roboty strzałowe na zrzut i wyrzut,

7) roboty strzałowe przy pracach sejsmicznych,

8) roboty strzałowe przy opróbowaniu otworów wiertniczych,

9) roboty strzałowe przy użyciu ładunków wolno przyłożonych w wyrobiskach podziemnych,

10) roboty strzałowe w szybach, szybikach i nadsięwłomach.

§ 58. Przed przystąpieniem do ładowania materiałów wybuchowych należy usunąć z przodka lub odpowiednio zabezpieczyć przed uszkodzeniem wszelkie narzędzia, kable, przyrządy i urządzenia mechaniczne.

§ 59. 1. Przed przystąpieniem do ładowania materiałów wybuchowych należy osoby nie zatrudnione przy ładowaniu wycofać z miejsca odstrzału do miejsc bezpiecznych.

2. Przed przystąpieniem do odpalania ładunków materiałów wybuchowych należy:

1) wycofać wszystkich ludzi do miejsc bezpiecznych, wyznaczonych przez osobę dozoru ruchu nadzorującą roboty,

2) zabezpieczyć wszystkie dojścia do strefy zagrożenia przez ustawienie posterunków obsadzonych pracownikami szczególnie sumiennymi i zdyscyplinowanymi, a w razie potrzeby również przez założe-

nie zagród ze znakami ostrzegawczymi (tablice, lampy z czerwonym światłem, czerwone chorągiewki itp.).

§ 60. Natychmiast po załadowaniu otworu strzałowego, lecz przed odpaleniem, osoba wykonująca robotę strzałową obowiązana jest rozchodować załadowane środki strzałowe w ewidencji, o której mowa w § 23.

§ 61. Bezpośrednio przed odpaleniem ładunków materiału wybuchowego osoba wykonująca robotę strzałową obowiązana jest poprzedzić czynność odpalania okrzykiem „odpala się".

§ 62. Zapalniki elektryczne należy chronić przed bezpośrednim zetknięciem się z jakimkolwiek źródłem i przewodnikami prądu elektrycznego.

§ 63. Uzbrajanie środków zapalających i przygotowywanie naboi udarowych powinno odbywać się w miejscu wykonywania robót strzałowych, bezpośrednio przed ich użyciem. W wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych względami bezpieczeństwa, czynności te mogą być wykonywane również w innym bezpiecznym miejscu, wyznaczonym przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

§ 64. Do elektrycznego odpalania ładunków materiału wybuchowego należy używać wyłącznie izolowanych przewodów strzałowych oraz stosować jak najprostsze układy połączeń zapalników elektrycznych.

§ 65. 1. Przed przystąpieniem do wykonywania nowo rozpoczynanej roboty strzałowej oraz w razie stwierdzenia możliwości wystąpienia prądów błądzących, należy dokonywać pomiarów natężenia tych prądów.

2. Niezależnie od pomiarów, o których mowa w ust. 1, w miejscach prowadzenia robót strzałowych powinny być wykonywane pomiary natężenia prądów błądzących co najmniej raz w miesiącu.

3. W razie prowadzenia robót strzałowych w miejscach, w których natężenie prądów błądzących po wyłączeniu prądu elektrycznego przekracza 100 mA, należy dokonywać pomiarów tego natężenia przed każdorazowym przystąpieniem do wykonywania robót strzałowych.

4. W razie wystąpienia prądów błądzących o natężeniu przekraczającym połowę natężenia prądu bezpiecznego dla odnośnego typu zapalnika elektrycznego, prowadzenie robót strzałowych przy użyciu takiego zapalnika jest zabronione.

§ 66. Końcówki przewodów zapalnikowych zapalnika elektrycznego ostrego powinny być zwarte i izolowane do chwili rozpoczęcia wykonywania połączeń obwodu strzałowego.

§ 67. 1. Wszystkie złącza końcówek przewodów strzałowych i zapalnikowych powinny być wykonane starannie oraz izolowane.

2. Końcówki przewodów strzałowych od strony ładunków materiału wybuchowego i w miejscu przyłączenia zapalarki elektrycznej powinny być zwarte i izolowane.

3. Końcówki przewodów zapalnikowych wolno łączyć z końcówkami przewodów strzałowych bezpośrednio przed odpaleniem ładunków materiału wybuchowego.

4. Końcówki przewodów strzałowych wolno przyłączyć do zapalarki elektrycznej po uprzednim skontrolowaniu prawidłowości obwodu strzałowego.

§ 68. 1. Do odpalania zapalników elektrycznych w obwodach strzałowych należy używać wyłącznie zapalarek elektrycznych o wydajności dostosowanej do liczby zapalników odpalanych jednocześnie.

2. Każda zapalarka elektryczna powinna posiadać świadectwo przydatności wystawione przez zakład produkujący, a po każdej naprawie — przez zakład kontrolno-naprawczy.

3. Każda zapalarka elektryczna powinna być poddawana kontroli:

1) zewnętrznej, przeprowadzanej okresowo co najmniej raz na kwartał oraz w każdym wypadku stwierdzenia uszkodzenia zapalarki lub jej wadliwego działania,

2) szczegółowej, przeprowadzanej przez uprawnione zakłady kontrolno-naprawcze w terminach ustalonych przy dopuszczeniu zapalarki do użytku, lecz nie rzadziej niż raz na 2 lata w zakładach niemetanowych, a raz na 6 miesięcy — w zakładach metanowych.

4. Dla każdej zapalarki powinna być założona karta ewidencyjna, do której należy wpisywać wyniki kontroli, określonej w ust. 3.

§ 69. Klucz (korbka) do uruchomienia zapalarki elektrycznej powinien być przechowywany pod zamknięciem lub znajdować się u osoby uprawnionej do odpalania ładunków materiału wybuchowego i może być użyty dopiero w chwili ich odpalania.

§ 70. 1. Zapalarka elektryczna będąca w użyciu na danej zmianie powinna być przechowywana w zamkniętej skrzyni strzałowej lub w podręcznym albo w ruchomym składzie materiałów wybuchowych, w odpowiednio przystosowanym do tego celu miejscu.

2. Przed ukończeniem zmiany roboczej zapalarka powinna być oddana na przechowanie do składu materiałów wybuchowych lub do innego wyznaczonego przez osobę dozoru ruchu pomieszczenia, posiadającego odpowiednie zamknięcie.

§ 71. 1. Jeżeli nie wszystkie ładunki materiału wybuchowego odpaliły lub istnieje co do tego wątpliwość, osoba wykonująca robotę strzałową może wejść do miejsca załadowania materiału wybuchowego po upływie 15 minut od chwili odpalenia.

2. Jeżeli przy elektrycznym odpalaniu po wyłączeniu zapalarki elektrycznej nie nastąpił odstrzał, osoba wykonująca robotę strzałową powinna zbadać i usunąć przyczynę nieodpalenia oraz powtórzyć odpalanie.

§ 72. 1. Osoba wykonująca roboty strzałowe obowiązana jest przeprowadzać kontrole miejsca wykonywania tych robót w celu wykrycia ewentualnych niewypałów; kontrole te powinny być przeprowadzane:

1) przed rozpoczęciem pracy,

2) przed przystąpieniem do wiercenia otworów strzałowych oraz

3) po odpaleniu ładunków materiału wybuchowego.

2. Każdy stwierdzony niewypał powinien być zgłoszony przez osobę wykonującą robotę strzałową osobie dozoru ruchu nadzorującej roboty.

3. Niewypał całkowity lub częściowy powinien być unieszkodliwiony w obecności osoby dozoru ruchu nadzorującej roboty.

4. W zasięgu zagrożenia ewentualnym wybuchem

niewypału mogą być wykonywane tylko prace związane z jego usuwaniem.

5. Unieszkodliwianie niewypału powinno odbywać się w sposób uniemożliwiający jego przypadkowy wybuch.

6. W razie niemożności usunięcia niewypału na zmianie roboczej, w czasie której został on stwierdzony, osoba wykonująca robotę strzałową obowiązana jest pozostać w pobliżu miejsca niewypału do chwili przybycia osoby wykonującej roboty strzałowe na następnej zmianie lub osoby dozoru ruchu albo miejsce to zabezpieczyć przed dostępem osób niepowołanych i zgłosić o tym niezwłocznie osobie dozoru ruchu nadzorującej roboty.

§ 73. 1. Stosowanie lontów prochowych jest dozwolone tylko za zezwoleniem okręgowego urzędu górniczego.

2. Do zapalania lontów prochowych wolno używać wyłącznie zapalaczy lontowych.

§ 74. 1. Do inicjowania ładunków materiału wybuchowego wolno używać lontu detonującego; w otworach strzałowych przekraczających długość 6 m należy stosować podwójną linię tego lontu.

2. Cięcie lontu detonującego połączonego z nabojem materiału wybuchowego, spłonką, zapalnikiem elektrycznym ostrym lub opóźniaczem detonującym jest zabronione.

§ 75. W otworach mokrych materiał wybuchowy, który nie jest wodoodporny, powinien być skutecznie zabezpieczony przed zawilgoceniem.

§ 76. Każdorazowo wolno uzbrajać tylko tyle naboi materiału wybuchowego i zakładać tylko tyle ładunków materiału wybuchowego, ile ma być odpalonych równocześnie.

§ 77. Dzielenie, łamanie i usypywanie naboi materiału wybuchowego jest zabronione.

§ 78. 1. Osoba wykonująca roboty strzałowe powinna osobiście odpalić ładunki materiału wybuchowego przez siebie przygotowane, załadowane i przyłączone do sieci strzałowej.

2. Odstępstwo od zasady określonej w ust. 1 oraz ładowanie przez kilka osób uprawnionych do wykonywania robót strzałowych materiałów wybuchowych odpalanych w jednym obwodzie strzałowym jest dopuszczalne za zezwoleniem okręgowego urzędu górniczego, udzielanym w trybie zatwierdzania planu ruchu zakładu górniczego.

3. W razie niemożności odpalenia ładunków materiału wybuchowego osoba wykonująca roboty strzałowe powinna niezwłocznie zabezpieczyć ładunki przed przypadkowym wybuchem i dostępem do nich osób niepowołanych oraz zawiadomić o tym osobę dozoru ruchu nadzorującą roboty.

§ 79. Po każdej zmianie roboczej należy zwrócić do składu materiałów wybuchowych nie zużyte środki strzałowe i próżne naczynia transportowe.

§ 80. 1. Właściwi ministrowie określą:

1) szczegółowe zasady i warunki wykonywania robót strzałowych poszczególnymi metodami oraz zasady i warunki usuwania niewypałów,

2) szczególne warunki wykonywania robót strzałowych w miejscach zagrożonych:

a) zapaleniem lub wybuchem gazów,

b) wybuchem pyłów palnych,

c) wyrzutem gazów,

d) zapaleniem, wybuchem lub wypływem cieczy palnych,

e) wdarciem się wody,

f) prądami błądzącymi,

g) podwyższoną lub niską temperaturą,

h) podwyższonym ciśnieniem,

3) zasady sporządzania i tryb zatwierdzania dokumentacji (metryki) strzałowej.

2. W odniesieniu do centralnego strzelania oraz strzelania zza tam strzałowych przepisy, o których mowa w ust. 1, mogą ustalać odmienne zasady i warunki używania środków strzałowych niż określone w § 61, § 67 ust. 2, 3 i 4, § 69—71, § 72 ust. 1 pkt 3, § 78 ust. 1 i 3, § 84 ust. 2, § 87 i w § 89 ust. 1.

Rozdział 6.

Szczególne warunki używania środków strzałowych w podziemnych zakładach górniczych.

§ 81. 1. Wykonywanie robót strzałowych w promieniu mniejszym niż 30 m od komory składu materiałów wybuchowych, w której znajdują się środki strzałowe, jest zabronione.

2. Podczas wykonywania robót strzałowych w promieniu mniejszym niż 100 m od składu materiałów wybuchowych, w którym znajdują się środki strzałowe, przebywanie ludzi w tym składzie jest zabronione.

3. Łączna wielkość ładunków materiału wybuchowego odpalanych jednocześnie przy wykonywaniu robót strzałowych w promieniu mniejszym niż 100 m od składu materiałów wybuchowych nie może przekraczać 20 kg.

§ 82. W wyrobiskach zelektryfikowanych przewody linii strzałowej należy prowadzić po ociosach, na których nie znajdują się przewody elektryczne pod napięciem.

§ 83. 1. Przy odpalaniu elektrycznym każdy przodek, w którym wykonywane są roboty strzałowe, powinien mieć oddzielną linię strzałową.

2. Odległość między stanowiskami przyłączenia zapalarek elektrycznych powinna wynosić co najmniej 10 m.

§ 84. 1. Miejsc schronienia załogi i stanowiska odpalania ładunków powinny być tak wyznaczone i przystosowane, aby zapewniona była skuteczna ochrona przed rozrzutem odłamków, oberwaniem się skał i gazami odstrzałowymi.

2. Stanowiska odpalania ładunków w wyrobisku korytarzowym powinny być zlokalizowane w schronie, we wnęce lub za załamaniem wyrobiska.

3. Miejsce i stanowiska, o których mowa w ust. 1 i 2, wyznacza osoba dozoru ruchu nadzorująca roboty strzałowe.

§ 85. Załoga nie może znajdować się pomiędzy miejscem odpalania a posterunkami lub zagrodami (§ 59 ust. 2 pkt 2) zabezpieczającymi wejście do tego miejsca.

§ 86. Roboty strzałowe w miejscach zaburzeń tektonicznych (uskoki, zgniecenia itp.) wolno wykonywać wyłącznie za pisemnym zezwoleniem kierownika robót górniczych.

§ 87. W razie prowadzenia przodku w kierunku innego wyrobiska, sztygar oddziałowy powinien ustalić czas, od którego należy zabezpieczyć dojście do miejsca spodziewanego przebicia.

§ 88. 1. Przy wykonywaniu robót strzałowych w miejscach występowania zagrożeń metanowych oraz

zagrożeń wybuchem pyłu węglowego otwór strzałowy załadowany materiałem wybuchowym powinien być zamknięty przybitką.

2. Rodzaje przybitki otworów strzałowych oraz sposób ich wykonywania powinny być określone przy ustalaniu zasad i warunków, o których mowa w § 80.

§ 89. 1. Po wykonaniu wszystkich czynności przygotowawczych poprzedzających odpalenie osoba wykonująca roboty strzałowe powinna opuścić miejsce załadowania materiału wybuchowego jako ostatnia, po odpaleniu zaś ładunków wejść do tego miejsca jako pierwsza.

2. Inne osoby mogą wejść do przodku po odpaleniu ładunków materiału wybuchowego tylko za zgodą osoby wykonującej robotę strzałową.

3. Wejście, o którym mowa w ust. 1 i 2, jest dozwolone dopiero po rozrzedzeniu gazów odstrzałowych, jednak nie wcześniej niż po upływie 5 minut.

§ 90. Przy wykonywaniu robót strzałowych na powierzchni podziemnych zakładów górniczych stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia obowiązujące w odkrywkowych zakładach górniczych.

Rozdział 7.

Szczególne warunki używania środków strzałowych w metanowych podziemnych zakładach górniczych.

§ 91. Wykonywanie następujących robót strzałowych w zakładach górniczych węgla kamiennego wymaga odrębnego zezwolenia okręgowego urzędu górniczego:

1) w polach metanowych III i IV kategorii zagrożenia metanowego,

2) w wyrobiskach korytarzowych prowadzonych po wzniosie przekraczającym 10° w polach metanowych oraz

3) we wszystkich wypadkach użycia materiałów wybuchowych skalnych i węglowych w polach metanowych.

§ 92. Przed rozpoczęciem robót strzałowych należy dokonać pomiaru zawartości metanu:

1) w promieniu 10 m od miejsca załadowania materiału wybuchowego,

2) w promieniu 5 m od miejsca przyłączenia zapalarki,

3) w odległości nie większej niż 10 cm od stropu odsłoniętego,

4) w odległości nie większej niż 10 cm od okładziny stropu obudowanego.

§ 93. Otwory strzałowe należy tak rozmieszczać, aby nie powstawały wyrwy w stropie.

§ 94. W warunkach szczególnego zagrożenia metanowego oraz zagrożenia wyrzutami gazów i skał należy stosować centralne odpalanie (z powierzchni, z dołu, zza tam strzałowych) z wycofaniem ludzi do miejsc zabezpieczonych przed skutkami wybuchu metanu lub wyrzutów.

Rozdział 8.

Szczególne warunki używania środków strzałowych przy głębieniu szybów i szybików.

§ 95. Przy głębieniu szybów i szybików w razie przechodzenia przez pokład węgla o grubości powyżej 10 cm stosowanie środków strzałowych skalnych jest zabronione.

§ 96. W szybach i szybikach głębionych metodą mrożeniową na odcinkach mrożonych wolno używać wyłącznie materiałów wybuchowych trudno zamarzalnych.

§ 97. Przed przystąpieniem do przełączenia ładunków materiału wybuchowego w otworach strzałowych do linii strzałowej wszystkie przewody elektryczne znajdujące się w szybie lub w szybiku należy wyłączyć spod napięcia.

§ 98. Przy głębieniu szybu lub szybiku odpalanie ładunków materiału wybuchowego może odbywać się tylko z powierzchni lub z poziomu pośredniego mającego połączenie z innym szybem.

§ 99. Pomiary natężenia prądów błądzących w głębionym szybie lub szybiku powinny być wykonywane co najmniej raz w tygodniu; w razie przewidywania wzrostu tego natężenia pomiary powinny być wykonywane również przed każdym przystąpieniem do ładowania otworów strzałowych.

Rozdział 9.

Szczególne warunki używania środków strzałowych w odkrywkowych zakładach górniczych i w przedsiębiorstwach geologicznych.

§ 100. 1. Stałe linie przewodów strzałowych powinny być prowadzone na izolatorkach, umieszczonych na słupach o wysokości co najmniej 3 m.

2. W razie stosowania zwijanej linii strzałowej przewody nie powinny stykać się z przedmiotami metalowymi i innymi przedmiotami przewodzącymi prąd, z wyjątkiem wypadków określonych w ust. 3.

3. Przy pracach geologicznych powierzchniowych i wiertniczych może być stosowana zwijana lub stała linia strzałowa albo urządzenie łączności radiowej połączone z elektrycznym układem pomiarowym aparatury geofizycznej lub innej aparatury dokonującej rejestru w czasie odpalania ładunków pod warunkiem, że układ elektryczny aparatury pomiarowej oraz układ elektryczny zapalarki strzałowej wyposażone są w urządzenia do bezzwłocznego odłączania linii strzałowej w razie ewentualnego zagrożenia.

§ 101. 1. Wokół miejsca prowadzenia robót strzałowych powinna być wyznaczona strefa zagrożenia, w której obrębie powinno być zapewnione bezpieczeństwo ludzi i ochrona mienia przed skutkami odstrzałów.

2. Zasady i sposób wyznaczania stref zagrożenia określi Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami.

§ 102. 1. Wewnątrz strefy zagrożenia powinny być urządzone odrębne schrony o odpowiedniej wielkości i wytrzymałości na uderzenia odłamków, przeznaczone dla ochrony osób znajdujących się w strefie zagrożenia:

1) wykonujących i bezpośrednio nadzorujących roboty strzałowe (schron strzałowy),

2) posterunków zabezpieczających,

3) pozostałej załogi.

2. Ze schronu wymienionego w ust. 1 pkt 1 powinny być przeprowadzane pomiary oporu elektrycznego (ciągłości) obwodu strzałowego oraz elektryczne odpalanie ładunków materiału wybuchowego.

§ 103. 1. Odpalanie ładunków materiału wybuchowego powinno odbywać się w takiej porze, w której nasilenie pracy i ruchu w pobliżu strefy zagrożenia jest najmniejsze.

2. Czas odpalania ładunków materiału wybuchowego oraz objaśnienie sygnałów ostrzegawczych (§ 104) powinny być podane do wiadomości załodze zakładu i osobom postronnym przez ogłoszenie na tablicach ostrzegawczych umieszczonych na terenie zakładu górniczego oraz przy drogach i innych dojściach do strefy zagrożenia. Obowiązek ten spoczywa na zakładzie górniczym.

3. Zakład górniczy obowiązany jest ponadto zawiadomić prezydium właściwej rady narodowej o miejscu i terminie bądź okresie czasu wyznaczonym do odpalania ładunków materiału wybuchowego.

§ 104. W związku z odpalaniem ładunków materiału wybuchowego osoba wykonująca roboty strzałowe powinna nadać następujące sygnały dźwiękowe słyszalne w całej strefie zagrożenia:

1) sygnał pierwszy — jeden ciągły ton — oznaczający „uprzedzenie", nadawany po ukończeniu ładowania materiałów wybuchowych, lecz przed wykonaniem obwodu strzałowego; na sygnał ten wszystkie osoby nie zatrudnione przy odpalaniu powinny udać się do schronów lub poza strefę rozrzutu odłamków, a posterunki zabezpieczające — zająć wyznaczone stanowiska;

2) sygnał drugi — dwa ciągłe bezpośrednio po sobie następujące tony — oznaczający „przygotowanie do odpalania", nadawany po stwierdzeniu wycofania ludzi do schronów; na sygnał ten osoba wykonująca roboty strzałowe przygotowuje się do zapalenia lontów bądź przyłącza przewody zapalarki elektrycznej do obwodu strzałowego, bada jego ciągłość, a następnie przyłącza zapalarkę do linii strzałowej,

3) sygnał trzeci — jeden krótki ton — oznaczający „odpalanie", nadawany tuż przed zapaleniem lontów lub uruchomieniem zapalarki,

4) sygnał czwarty — trzy ciągłe bezpośrednio po sobie następujące tony — oznaczający „odwołanie", nadawany po upewnieniu się, że wszystkie ładunki materiału wybuchowego odpaliły, jednak nie wcześniej niż po upływie 5 minut od momentu odpalenia; na sygnał ten posterunki zabezpieczające i pozostała załoga mogą opuścić schrony.

§ 105. Od chwili nadania pierwszego sygnału do chwili nadania sygnału czwartego ruch w strefie zagrożenia powinien być wstrzymany, a dojście do tej strefy — obstawione posterunkami zabezpieczającymi; drogi o większym nasileniu ruchu powinny być ponadto zabezpieczone dodatkowo zaporami.

§ 106. 1. Wykonywanie robót strzałowych podczas mgły, śnieżycy i po zapadnięciu zmroku jest zabronione.

2. W wyjątkowych wypadkach okręgowy urząd górniczy, może zezwolić na wykonywanie robót strzałowych po zapadnięciu zmroku, pod warunkiem zastosowania oświetlenia zapewniającego dobrą widoczność w miejscu wykonywania robót strzałowych i w strefie zagrożenia.

3. W razie prowadzenia robót strzałowych po zapadnięciu zmroku prócz dźwiękowych sygnałów, o których mowa w ust. 1, stosować należy również sygnały świetlne o odpowiedniej częstotliwości i długości błysków, widzialne w całej strefie zagrożenia.

§ 107. Przy prowadzeniu robót strzałowych w wyrobiskach podziemnych stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia przewidziane dla podziemnych zakładów górniczych.

Rozdział 10.

Niszczenie środków strzałowych.

§ 108. 1. Nie nadające się do użytku środki strzałowe powinny być zwrócone wytwórni lub zniszczone.

2. Zniszczenie środków strzałowych zarządza kierownik ruchu zakładu górniczego.

§ 109. Niszczenie środków strzałowych może odbywać się wyłącznie pod bezpośrednim nadzorem inżyniera (technika, sztygara) strzałowego.

§ 110. Niszczenie środków strzałowych powinno odbywać się w bezpiecznej odległości od miejsc pracy, zabudowań, dróg publicznych oraz obiektów, urządzeń i innych miejsc powszechnie dostępnych oraz w sposób zabezpieczający przed dostępem osób niepowołanych.

§ 111. 1. Po każdym zniszczeniu środków strzałowych należy sporządzić protokół, który powinien zawierać:

1) oznaczenie miejsca i czasu dokonanej czynności oraz nazwiska osób, które brały w niej udział,

2) wyszczególnienie rodzajów i ilości zniszczonych środków strzałowych,

3) określenie przyczyny zniszczenia i sposobu jego przeprowadzenia.

2. Protokół podpisują osoby, które brały udział w czynności niszczenia.

§ 112. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego określi w porozumieniu z właściwymi ministrami sposób i warunki niszczenia środków strzałowych.

Rozdział 11.

Przepisy końcowe.

§ 113. 1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może na wniosek właściwego ministra zezwolić na odstąpienie od przepisów niniejszego rozporządzenia, w szczególności, gdy okaże się to niezbędne dla przeprowadzenia prac naukowo-badawczych i doświadczalnych lub dla wprowadzenia postępu technicznego w zakładach górniczych.

2. Zewolenie, o którym mowa w ust. 1, powinno szczegółowo określać zakłady górnicze objęte zezwoleniem, zakres udzielonych odstępstw, warunki ich stosowania oraz okres ważności zezwolenia.

§ 114. Przepisy, o których mowa w § 51 i 80, wydają ministrowie w trybie art. 83 ust. 1 Prawa górniczego (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113).

§ 115. Do czasu unormowania spraw, o których mowa w § 3 ust. 3 i 4, stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 116. Przepisy rozporządzenia dotyczące ministrów stosuje się odpowiednio do kierowników urzędów centralnych.

§ 117. Tracą moc:

1) rozporządzenie Ministra Górnictwa z dnia 16 stycznia 1954 r. w sprawie używania materiałów wybuchowych w zakładach górniczych (Dz. U. Nr 5, poz. 14);

2) rozporządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 25 czerwca 1958 r. w sprawie naziemnych składów materiałów wybuchowych oraz sposobu przechowywania środków strzałowych w odkrywkowych zakładach górniczych podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych (Dz. U. z 1958 r. Nr 47, poz. 235 i z 1959 r. Nr 20, poz. 129);

3) rozporządzenie Ministra Przemysłu Ciężkiego z dnia 6 kwietnia 1959 r. w sprawie budowy naziemnych składów materiałów wybuchowych oraz sposobu przechowywania środków strzałowych w odkrywkowych zakładach górniczych podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego (Dz. U. Nr 35, poz. 221);

4) rozporządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 11 maja 1959 r. w sprawie naziemnych składów materiałów wybuchowych przy robotach poszukiwawczych prowadzonych metodą sejsmiczną przez zakłady górnicze podległe Ministrowi Górnictwa i Energetyki oraz zakłady podległe Centralnemu Urzędowi Geologii (Dz. U. Nr 35, poz. 222).

§ 118. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

57

ZARZĄDZENIE Nr 55 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 25 maja 1971 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w jednostkach państwowych i społecznych nie będących przedsiębiorstwami.

(Monitor Polski z dnia 8 czerwca 1971 r. Nr 31, poz. 200)

Na podstawie § 8 uchwały nr 235 Rady Ministrów z dnia 26 września 1967 r. w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w przedsiębiorstwach państwowych (Monitor Polski Nr 57, poz. 277 i z 1971 r. Nr 31, poz. 196) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W § 1 zarządzenia nr 3 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1968 r. w sprawie zasad gospodarowania bezosobowym funduszem płac w jednostkach państwowych i społecznych nie będących przedsiębiorstwami (Monitor Polski Nr 2, poz. 8) wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Bezosobowy fundusz płac przeznaczony jest w szczególności na wynagrodzenia:

1) za prace twórcze i autorskie, za prelekcje, odczyty itp., z wyjątkiem wynagrodzeń wypłacanych z funduszu honorariów,

2) za ekspertyzy, konsultacje, porady i tłumaczenia,

3) za prace związane z opracowaniem, oceną i realizacją projektów racjonalizatorskich oraz za popularyzację wynalazczości i postępu technicznego,

4) za nadzór inwestycyjny,

5) za udział w posiedzeniach komisji oraz dla członków jury w konkursach,

6) za wykłady w zakresie szkolenia wewnątrzzakładowego, prowadzone przez wykładowców nie będących pracownikami danej jednostki oraz wynagrodzenia wykładowców nie będących stałymi pracownikami w ośrodkach kursowych,

7) dla osób zatrudnionych przy czynnościach obsługowych w prezydiach gromadzkich rad narodowych, z wyjątkiem osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę,

8) za usługi załadunkowe i wyładunkowe oraz za transport,

9) za pranie i naprawę odzieży ochronnej i roboczej, jak również ekwiwalent za te prace, wypłacany w gotówce lub w naturze,

10) za drobne roboty i usługi oraz drobne remonty pomieszczeń i naprawę sprzętu,

11) za skup, zbiórkę i odsprzedaż opakowań i surowców wtórnych.",

2) skreśla się ust. 2 oraz dotychczasowe oznaczenie ust. 1.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenie z mocą od dnia 1 stycznia 1971 r.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

58

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW KOMUNIKACJI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 3 czerwca 1971 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie przewozu osób samochodami ciężarowymi.

(Monitor Polski z dnia 11 czerwca 1971 r. Nr 32, poz. 206)

Na podstawie art. 14 pkt 1 i art. 17 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o bezpieczeństwie i porządku ruchu na drogach publicznych (Dz. U. Nr 53, poz. 295) i § 49 rozporządzenia Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lipca 1968 r. w sprawie ruchu na drogach publicznych (Dz. U. Nr 27, poz. 183) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 23 maja 1970 r. w sprawie przewozu osób samochodami ciężarowymi (Monitor Polski Nr 20, poz. 170) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W zakresie potrzeb przewozowych rolnictwa, leśnictwa, budownictwa i przemysłu spożywczego dopuszcza się, poza granicami administracji miast wyłączonych z województw i miast stanowiących powiaty miejskie, przewóz konwojentów i członków drużyn roboczych na przyczepie ciągniętej przez ciągnik rolniczy, pod warunkiem że przewóz odbywa się na odległość nie większą niż 15 km i ciągnik ciągnie tylko jedną przyczepę, oraz przy zachowaniu przepisów ust. 2 pkt 2—4, ust. 3, § 3 pkt 1, 4, 7—9 i § 4 pkt 1—3, lit. a)—e), 6 i 7.";

2) tytuł rozdziału 2 otrzymuje brzmienie:

„Przewozy pracownicze, wycieczkowe i w innych celach społecznych.";

3) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie braku środków komunikacji publicznej lub braku autobusów własnego użytku albo gdy nie ma możności skorzystania z autobusu innej jednostki organizacyjnej na zasadach określonych w uchwale nr 197 Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 1968 r. w sprawie usprawnienia przewozów pracowniczych i wycieczkowych autobusami (Monitor Polski Nr 29, poz. 194) — przewóz:

1) pracowników do miejsca pracy i z miejsca pracy (przewóz pracowniczy) lub przewóz pracowników w innych ważnych celach służbowych,

2) pracowników i ich rodzin oraz byłych pracowników zakładu pracy (emerytów i rencistów) i ich rodzin biorących udział w wycieczce organizowanej w ramach akcji socjalnej samochodem zakładu pracy,

3) członków organizacji społecznych, działających na terenie zakładu pracy lub nad którymi zakład pracy sprawuje patronat, w ramach wykonywania przez nich działalności społecznej

— może być wykonywany, za pomocą samochodów ciężarowych, pod warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa osobom przewożonym.";

4) w § 4 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Samochody ciężarowe, przeznaczone do wykonywania przewozów określonych w § 2, powinny odpowiadać następującym warunkom:";

5) po § 5 dodaje się § 5a w brzmieniu:

„§ 5a. 1. Przewozy osób samochodami ciężarowymi w celach określonych w § 2 pkt 2 i 3 mogą odbywać się w promieniu do 100 km od granic administracyjnych miejscowości, w której ma siedzibę jednostka organizująca taki przewóz.

2. Jednostka organizująca przewóz (ust. 1) powinna spośród przewożonych osób wyznaczyć kierownika grupy.

3. Obowiązkiem kierownika grupy jest posiadanie listy imiennej przewożonych osób, dawanie sygnału odjazdu i czuwanie nad przestrzeganiem przez przewożone osoby przepisów § 3 pkt 8 oraz innych przepisów zapewniających bezpieczeństwo przewozu.

4. Warunki udzielania zezwoleń przez kierownika jednostki organizacyjnej na użycie samochodu ciężarowego w celach wymienionych w § 2 pkt 2 i 3 określają przepisy o używaniu pojazdów służbowych do celów niesłużbowych i o użyczaniu pojazdów samochodowych przez jednostki gospodarki uspołecznionej pracownikom tych jednostek lub innym jednostkom gospodarki uspołecznionej.";

6) w § 6 wyrazy „przewozu pracowniczego" zastępuje się wyrazami „przewozów określonych w § 2";

7) tytuł rozdziału 3 otrzymuje brzmienie:

„Przewzór członków rodziny, młodzieży szkolnej i dzieci przedszkolnych.";

8) po § 7 dodaje się § 7a w brzmieniu:

„§ 7a. 1. W razie braku środków komunikacji publicznej dopuszcza się przewożenie samochodami ciężarowymi typu furgon (towos) młodzieży szkolnej do szkoły i ze szkoły oraz dzieci do przedszkoli i z przedszkoli pod warunkiem przestrzegania przepisów §§ 3 i 4.

2. Do przewozów określonych w ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy § 5, § 5a ust. 4 i § 6.

3. Wraz z przewożoną młodzieżą szkolną lub dziećmi przedszkolnymi powinna jechać na powierzchni ładunkowej samochodu co najmniej jedna osoba dorosła, spełniająca rolę opiekuna.

4. Obowiązkiem opiekuna (ust. 3) jest dawanie sygnału odjazdu, czuwanie nad bezpieczeństwem młodzieży i dzieci i przestrzeganiem przez nich przepisów § 3 pkt 8 oraz innych przepisów zapewniających bezpieczeństwo przewozu.

5. Opiekuna wyznacza w porozumieniu z komitetem rodzicielskim kierownik szkoły (przeszkola), do którego uczęszcza przewożona młodzież (dzieci)."

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Komunikacji: w z. *D. Tarantowicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: w z. *T. Pietrzak*

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Spasowskiego 1/3

WARUNKI PRENUMERATY

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Instytucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch", w terminie do 25 listopada na rok następny.

Prenumeratorzy indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch" Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch" Warszawa, ul. Towarowa 28.

Drukarnia Wydawnictwa Związkowego CRZZ. Papier gazetowy kl. VIII, 50 g. Objętość ark. wyd. 4,5; ark. druk. 4,0. Zam. 693/71. 22760 U-34.

INDEKS 35404